

Redaksjonskomiteens innstilling til bystyreprogram 2023-2027

Innhold

Oppvekst og kunnskap.....	3
Barnehage.....	3
Fellesskolen.....	4
Aktivitetsskolen.....	5
Videregående skole	5
Studentbyen	6
Verdens grønneste hovedstad	7
T-bane, trikk og buss.....	8
Trivelige boligkater og trygg trafikk for gående og syklistene	9
En miljøvennlig bilpark	9
Marka, fjorden og byens grønne lunger.....	11
Skape og dele.....	12
Lett å skape jobber.....	12
Et ryddig og organisert arbeidsliv	14
Inkluderende og likestilt arbeidsliv	14
Oslo kommune som arbeidsgiver.....	15
God helse og livskvalitet.....	15
Folkehelse.....	16
Helsetilbud for ungdom.....	17
Trygge, sammenhengende og tilgjengelige helsetjenester	17
Psykisk helse.....	18
En human og verdig rusomsorg.....	19
Kvinnehelse	19
Pårørendestøtte.....	20
God by å bli eldre i	20
Byutvikling	21
Bolig	23
Sosiale boliger.....	24
Kulturbyen.....	25
Styrke bibliotekene	26
Kulturskolen.....	26
Frivilligheten.....	26
Idrett.....	27
En mangfoldig, inkluderende og rasismefri by.....	28
Innvandring og integrering.....	28

Kjønns- og seksualitetsmangfold	29
En tilgjengelig by	30
En trygg by	30
Beredskap	30
Forebygge og bekjempe kriminalitet	31
Frihet fra vold i nære relasjoner og overgrep	31
En bedre kommune	32
Trygg økonomi og aktivt eierskap	33
Demokrati og medvirkning	33
Digitalisering	34
Oslo i verden	35

Redaksjonskomite:

Marthe Scharning Lund, St. Hanshaugen Ullevål Arbeiderpartilag, leder
 Norvald Mo, Stovner Vestli Arbeiderpartilag
 Rina Mariann Hansen, St.Hanshaugen Ullevål Arbeiderpartilag
 Farukh Qureshi, Klemetsrud Arbeiderpartilag
 Ellen Rønning Arnesen, Oslo Arbeidersamfunn
 Mats Kvaløy-Bjørbeek, Grønland Tøyen Gamlebyen Arbeiderpartilag
 Gjertrud Eide Sæther, AUF

Sekretærer: Amal Abdinur, Vegar Andersen og Lars Gravråk

Oppvekst og kunnskap

En god oppvekst varer hele livet. Skal vi gi alle barn og unge i Oslo like muligheter til å leve gode liv, må vi gi alle en trygg og god oppvekst. Uansett sosial bakgrunn eller hvor i byen du vokser opp så skal du være sikker på at du har en god skolegang, meningsfulle fritidsaktiviteter, et godt nabolag og trygge voksenpersoner til å ta vare på deg. Oslo Arbeiderparti vil sørge for at alle barn og unge i byen vår blir møtt av et fellesskap som stiller opp for dem.

De aller fleste barn i Oslo lever i trygge omgivelser med gode utviklingsmuligheter, men ikke alle. Da må fellesskapet stille opp. Oslo Arbeiderparti vil sette inn ekstra ressurser der det trengs og styrke laget rundt barna. Vi vil styrke tilliten mellom barnevernet og befolkningen, gi hjelp til foreldre som trenger det og følge opp unge som står i fare for å falle fra.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Gi mor og barn tettere og bedre oppfølging både før og etter fødselen gjennom å øke ressursene til helsestasjonene.
- Øke tilliten mellom barnevernet og befolkningen generelt, og minoritetsbefolkningen spesielt.
- Styrke Oslos arbeid med å skaffe fosterhjem og familiehjem, spesielt blant befolkningen med flerkulturell bakgrunn og LHBT+ personer.
- Etablere flere fritidsklubber og andre sosiale møteplasser i bydelene etter skoletid, både innendørs og utendørs, og sikre at disse har forutsigbar og langsiktig finansiering.
- Ha flere skoler eller andre forsamlingslokaler tilgjengelige på kveldstid, etter modell fra Lofsrud, særlig på ungdomstrinnet. Som kan ha ulike aktiviteter for elevene flere dager i uka. Dette kan gjerne foregå i samarbeid med lokale aktører.
- fase ut bruken av kommersielle aktører i barnevernstjenetene
- Etablere et lavterskeltilbud, utenfor barnevernet, til foreldre til barn som strever.
- Sikre barne- og ungdomsmedvirkning i Oslo kommune i saker som angår barn, særlig i samarbeid med Sentralt Ungdomsråd og lokale ungdomsråd i bydelene.

Barnehage

Barnehagen skal være et sted der alle barn ønsker å være, og der foreldre ønsker å ha barna sine. Foreldre i Oslo er godt fornøyd med barnehagetilbudet til sine barn. Barnehagedekningen har i løpet av de siste årene økt til et rekordhøyt nivå, og økningen er sterkest blant minoritetsspråklige barn. Dette skyldes blant annet reduserte barnehagepriser og økt barnehageutbygging.

Det er godt dokumentert at barnehagen har stor betydning for barnas språklige og sosiale utvikling, og at deltakelse i barnehage påvirker barnas mestring i skolen. Kompetansen til de ansatte, og at det er nok voksne på jobb, har stor betydning for kvaliteten på tilbudet i barnehagen.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Øke kompetansen i barnehagen med mål om at 50 prosent av medarbeiderne er barnehagelærere og at 35 prosent er fagarbeidere (barne- og ungdomsarbeidere).
- Satse på kompetanseutvikling i barnehagene, eksempelvis gjennom å legge bedre til rette for å ta fagbrev på jobb.
- Sørge for et mer likeverdig barnehagetilbud over hele byen, og jobbe for å rekruttere flere av de yngste barna til barnehage der deltagelsen er lav.
- Innføre en felles standard for barnehagemat i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger.

- Godkjenne nye private, ideelt drevne barnehager dersom det er behov for barnehageplasser, men ikke godkjenne flere barnehager som drives av kommersielle aktører som tar ut profitt.
- Søke staten om mulighet til å stille kompetanse- og kvalitetskrav også til private barnehager for å sikre et likeverdig barnehage tilbud over hele byen.
- Etablere vikarpool i alle bydeler med fast ansatte, og rekruttere flere menn til arbeid i barnehagen.
- Sørge for løpende barnehageopptak slik at barn er garantert plass i barnehage ved ettårsalder, uavhengig av når på året de er født.

Fellesskolen

Skolen i Oslo er god. Elevene trives og oppnår gode skoleresultater. Trygge barn og opplevelse av mestring er en forutsetning for læring.

Fellesskolen skal sørge for likeverdig opplæring av alle barn, uavhengig av sosial bakgrunn og forutsetninger for læring. Dyktige lærere og andre barnefaglige ansatte som har tid til å følge opp hver enkelt elev skaper en god skole. Lekser skal ha et pedagogisk formål og bygge opp under læringen på skolen. Det skal fortsatt være opp til lærerne å vurdere det faglige behovet for lekser.

Grunnskolen skal være en forberedelse for både yrkesfag og studiespesialisering, og da må vi sørge for varierte arbeidsformer og mestringsopplevelser. Praktisk-estetiske fag har en verdi i seg selv, og må få en større plass i barnas skolehverdag. I teoretiske fag er det også viktig å ta i bruk flere praktiske tilnærmingsmåter for å lære faget.

Oslo Arbeiderparti vil

- Tilby alle barn en trygg skolehverdag og gi dem mestringsopplevelser.
- Sørge for likeverdig opplæring av alle barn, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger for læring.
- Lære alle barn grunnleggende lese-, skrive- og regneferdigheter i løpet av småtrinnet.
- Tilpasse undervisningen tidlig i skoleløpet for elever som trenger ekstra hjelp og støtte for å ha god progresjon i læringen.
- Legge til rette for elever med stort læringspotensial.
- Satse stort på kompetanseutvikling av lærere, skoleassistenter og miljøarbeidere, og utvide mulighetene for etter- og videreutdanning.
- Styrke laget rundt elevene, øke lærertettheten og antall skoleassistenter og miljøarbeidere i skolen.
- Gi ekstra ressurser til skoler i utsatte områder, uten at det går på bekostning av skolene andre steder i byen.
- Ha et beredskapsteam mot mobbing og vold i Utdanningsetaten, som skal bidra til forebyggende arbeid og sikre at skoler får rask praktisk hjelp i vanskelige saker.
- Sørge for god klasseledelse ved å følge opp den enkelte lærer og utvide ordningen med fagteamet som bistår skoler ved å veilede lærere i klasseledelse og skape bedre faglig og sosialt læringsmiljø på skolene.
- Si nei til opprettelse av flere private skoler i Oslo.
- Inngå samarbeid med bedrifter og offentlige etater om bruk av arbeidsplasser, verksteder, byggeplasser m.m. som klasserom og nye læringsarenaer for elevene.
- Sørge for at skjermbruk i skolen skjer innenfor pedagogiske rammer som fremmer en sunn digital hverdag hos barna.

- 98 • Gi barna muligheten til å bruke skole-PC eller læringsbrett i ferien, og fjerne
- 99 foreldrenes erstatningsansvar for ødelagte digitale hjelpemidler.
- 100 • Sørge for en PPT-tjeneste som gir skolene god veiledning i tilrettelegging av
- 101 undervisningstilbud.
- 102 • Sikre tilstrekkelig antall plasser i byomfattende spesialskoler/spesialklasser.

103 Aktivitetsskolen

104 Oslo Arbeiderparti har i byråd sørget for at alle barn har mulighet til å delta i lek, aktiviteter

105 og læring etter skoletid, ved å innføre gratis aktivitetsskole for alle barn på 1. til 4. trinn. I

106 neste bystyreperiode vil vi øke kvaliteten på tilbudet i aktivitetsskolen, ved å øke

107 bemanningen og ansette flere fagarbeidere. Vi vil også gjøre det lettere å kombinere

108 arbeid i AKS og som assistent i skolen.

109 Oslo Arbeiderparti vil:

- 110 • Kultur, leksehjelp og idrett skal være en viktig del av innholdet i aktivitetsskolen,
- 111 gjerne i forpliktende samarbeid med frivillige aktører.
- 112 • Maten som serveres på aktivitetsskolen skal være sunn og god.
- 113 • Jobbe for en felles søskenmoderasjonsordning for familier som har barn både i
- 114 barnehage og i aktivitetsskolen.
- 115 • Aktivitetsskolen skal være en attraktiv arbeidsplass med gode tilbud om etter- og
- 116 videreutdanning som gjør at vi får stabile arbeidsmiljøer med kompetente ansatte
- 117 som følger opp barna.

118 Videregående skole

119 Videregående skole skal forberede elevene til høyere utdanning eller arbeidslivet. Vårt mål er

120 at det skal være høy kvalitet på utdanningen med stor bredde i tilbudet. Skolen skal speile

121 bredden i behovet for mangfoldig kompetanse i årene framover. I Oslos videregående skoler

122 skal man kunne velge utdanning til fagbrev som gir kompetanse i arbeidslivet, og

123 akademiske retninger som forbereder elevene på høyere utdanning.

124

125 Oslo tilbyr et godt og variert tilbud av videregående skoler, med gode skoleresultater og

126 en økende andel elever som fullfører skolen. Dessverre er det likevel slik at det er for store

127 forskjeller mellom skolene i Oslo, både når det gjelder inntakskrav og fullføringsgrad. Oslo

128 Arbeiderparti vil derfor innføre en ny inntaksmodell som motvirker segregeringen mellom

129 skolene. Ny modell vil sørge for at flere elever kan velge hvilken skole de vil gå på, og sikre

130 en mer sammensatt elevgruppe. Halvparten av plassene på hver skole fordeles til søkere

131 med flest grunnskolepoeng, som dagens ordning. Den andre halvparten fordeles på fem

132 mestringsnivåer, også dette basert på antall grunnskolepoeng. Like referanserammer gir

133 elevene bedre forutsetninger senere i livet, og skaper et bedre samfunn.

134

135 Oslo Arbeiderparti vil også gi elevene en fullføringsrett, slik at de som slutter på skolen

136 skal kunne komme tilbake senere og fullføre.

137

138 Videregående opplæring skal kvalifisere til arbeid og høyere utdanning. Elevene i

139 Osloskolen skal være godt kjent med mulighetene som ligger i både yrkesveien og

140 studieveien. Flere elever i Oslo velger nå yrkesveien, men ikke mange nok. Oslo mangler

141 fagarbeidere. Vi har et mål om at minst en av tre elever søker yrkesfag. Kommunen skal

142 garantere læreplass, og selv tilby flere læreplasser enn kommunen gjør i dag.

143

144 Oslo Arbeiderparti vil:

- Sørge for kvalitet og kunnskap i videregående opplæring, med gode lærere og nok ressurser til utstyr og læringsaktiviteter, slik at ungdommen i Oslo er best mulig forberedt på samfunnet som møter dem etter fellesskolen.
- Innføre «mulighetsmodellen» som ny inntaksmodell i videregående skole for å gi flere elever reell mulighet til å komme inn på alle skolene i byen, og evaluere effekten av inntaksmodellen etter 3-5 år.
- Gjennomgå hvordan fag- og linjetilbudet er fordelt mellom de videregående skolene med mål om å sikre attraktive og varierte tilbud på alle skoler.
- Sikre at vi har en oppfølgingstjeneste som hjelper ungdom med å få fullført opplæringen sin.
- Tilby elevene en fullføringsrett, slik at elever som sliter kan komme tilbake og fullføre senere. I dag må de fullføre innen fem år.
- Arbeide for at minst en av tre elever søker yrkesfag.
- Garantere læreplass og utplassering på yrkesfag.
- Opprette nye yrkesfaglinjer for å møte økt etterspørsel etter fagarbeidere, blant annet innen grønne næringer.
- Styrke Fagskolen Oslo med flere fagskoleplasser og tettere samarbeid med videregående skole og arbeidslivet.
- Styrke studiespesialiserende gjennom tettere samarbeid med universitets- og høyskolesektoren i Oslo om opplæring i studieteknikk, hospitering og oppgavedeling.
- søke staten om et prøveprosjekt hvor man erstatter dagens fraværsgrense med en mer rettferdig, mindre rigid ordning

Studentbyen

Oslo er den byen i Norge som har flest studenter. Det kommer studenter fra hele Norge og hele verden for å studere i Oslo. For Oslo Arbeiderparti er det viktig å styrke studentvelferden.

De høye leieprisene og mangelen på studentboliger i Oslo gjør det vanskelig for mange studenter å finne et sted å bo. Dersom Oslo skal bli en enda bedre studentby, må vi øke tilgangen på studentboliger, ved å stille flere tomter til disposisjon for Studentsamskipnaden.

Studenter sliter mer med dårlig psykisk helse nå enn før. Oslo Arbeiderparti mener derfor det er viktig med et krafttak for psykisk helse. Vi ønsker å øke midlene til psykisk helsehjelp for studenter, og sikre en langsiktig finansieringsplan som ikke baserer seg på enkeltvedtak. Det vil også være viktig å tilrettelegge for flere sosiale arenaer for studenter i Oslo. Vi vil bidra med tilskudd for rehabilitering av det nye studenthuset i sentrum og tilrettelegge for aktivitet i fremtiden.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Gi tilskudd til rehabilitering og aktivitet for studenthuset i sentrum.
- Øke midlene til psykisk helsehjelp for studenter, og samarbeide med studentorganisasjonene, frivilligheten og Studentsamskipnaden for å styrke det psykiske og somatiske helsetilbudet for studenter.
- Støtte studentidretten og andre studentaktiviteter ved å samarbeide med foreningene, blant annet om tilgang til anlegg og lokaler.
- Legge bedre til rette for studenter med barn, med nærhet til barnehager, flere tilpassede boliger og gode støtteordninger.

Verdens grønneste hovedstad

Skal vi unngå de største konsekvensene av klima- og naturkrisen vi står i, må vi handle nå. Oslo skal gå foran og finne løsninger for hvordan vi skal klare å kutte utslipp, ta vare på natur og sørge for en rettferdig grønn omstilling. I 2019 var Oslo Europas Miljøhovedstad. De neste årene skal vi gå foran i kampen for miljø og klima, med mål om å bli verdens grønneste hovedstad.

I årene framover skal vi jobbe målrettet for å kutte utslipp fra alle kilder i byen. Klimabudsjettet skal brukes til å styre klimapolitikken, og lage troverdige og gjennomførbare planer for hvordan vi kutter utslipp på alle samfunnsområder i byen. Vi skal fortsette arbeidet med CO2-rensing på Klemetsrudanlegget og finne en langsiktig løsning for anlegget på Haraldrud. Samtidig som vi kutter utslipp, skal vi forvalte marka, fjorden og grøntområdene i Oslo, slik at vi binder opp mest mulig klimagasser.

Satsingen på klima og miljø er en viktig del av næringspolitikken i byen. Oslo kommune skal bidra til at byen er vertskap og senter for grønn teknologisk utvikling og et nyskapende næringsliv som utvikler miljøvennlige løsninger.

Oslo kommune har de siste årene stilt krav om nullutslipp på kommunale byggeplasser. Det neste skrittet er å stille krav om at også transporten skal være utslippsfri når bedrifter leverer til Oslo kommune. Vi vil innføre krav om at alle byggeplasser i byen skal være utslippsfrie, og vi vil legge til rette for økt grad av gjenbruk av byggematerialer i byens byggevirksomhet.

I årene framover skal vi bruke mindre strøm i byen, og produsere mer av energien lokalt. Vi vil bygge ut fjernvarmen og legge til rette for at det bygges ut nærvarmeanlegg. Vi vil gjøre det lett å installere solcelleanlegg på private tak, og sørge for at alle større kommunale bygg får solcelleanlegg. Vi vil vurdere om Grønmo midlertidig kan brukes som en solpark.

Fremover skal vi redusere forbruket i de kommunale boligene enda mer. Nye kommunale bygg skal bygges med mål om å bli plusshus, som bruker mindre energi enn de produserer. Vi vil så langt det er mulig unngå riving og heller prioritere å rehabilitere i kommunens egne prosjekter. Vi vil også kutte utslipp ved å stille krav om at en andel av byggematerialer i kommunale bygge- og rehabiliteringsprosjekter skal være lavutslipp.

Oslo Havn skal bli utslippsfri. Vi vil jobbe for å få mer godstransport over havna for å redusere tungtransporten på veiene. Samtidig vil vi samarbeide med omkringliggende havner for å legge til rette for at rederiene møter felles krav, og får mulighet til å fylle miljøvennlig drivstoff.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Sørge for at vi binder opp mest mulig klimagasser, gjennom naturlig skogvekst, bevaring av urskogsområder, restaurering av myrer og et rikt plante- og dyreliv.
- Sikre gjennomføringen av karbonfangst- og lagring på Klemetsrud.
- Bygge ut mer fjern- og nærvarme, samt legge til rette for solceller både i privatmarkedet og på alle større kommunale bygg.
- Legge til rette for at store bygg kan varmes og kjøles med fellesløsninger som bruker fjernvarmenettet.

- 241 • Legge en plan for lavere strømforbruk i alle kommunale bygg.
- 242 • Bygge ut landstrøm til alle typer skip som legger til i Oslo havn og sikre godstrafikk
- 243 på jernbane fra Sydhavna.
- 244 • Sette et krav om at en andel av materialene i kommunale bygge- og
- 245 rehabiliteringsprosjekter skal være lavutslipp eller gjenbrukte materialer.
- 246 • Stimulere til infrastruktur og økt bruk av gjenbruk av byggematerialer i
- 247 byggenæringen.
- 248 • Bruke klima- og miljøfondet til ENØK-tiltak, med lave egenandeler, til private hjem
- 249 • Støtte sirkulærøkonomiske næringstiltak og lokale initiativ for gjenbruk, ombruk
- 250 og reparasjon.

251 T-bane, trikk og buss

252 Oslo trenger en velfungerende og effektiv kollektivtrafikk. T-banen er i verdensklasse,
 253 med et stort nettverk og trygge og forutsigbare avganger. De neste årene vil Oslo
 254 Arbeiderparti prioritere de tunge investeringene i infrastruktur som gjør hverdagen enklere
 255 for mange mennesker i byen. Fornebubanen skal bygges ferdig. Nytt signalanlegg på T-
 256 banen og ny Majorstua stasjon vil bidra til å øke kapasiteten i hele T-banenettet. Det er de
 257 viktigste investeringene vi kan gjøre for å få til flere avganger på T-banen, også på
 258 Grorudbanen, som vil få dobbelt så mange avganger til sentrum.

259 I løpet av 2024 vil vi sørge for at byen har 87 nye trikker med langt mer plass til passasjerer.
 260 Vi ønsker å utvide trikketilbudet med flere avganger. Oslo Arbeiderparti vil ta initiativ til å
 261 vurdere om trikkenettet i Oslo bør utvides. De mest aktuelle strekningene er trikk opp
 262 Trondheimsveien, gjennom Hovinbyen og langs Ring 2.

263 Bussene i Oslo trenger bedre framkommelighet og et bedre nettverk i ytre by. Det er behov
 264 for bedre tverrforbindelser fra øst til vest i byen og at det arbeides for nye inkluderende
 265 samferdselsløsninger mot Oslos raskt voksende nabokommuner. Vi vil legge opp rutene
 266 slik at det er god kobling til tog og T-bane med mye plass. Bussene skal prioritere å dekke
 267 de store områdene i ytre by. På den måten kan vi få bedre lokale bussnett, og effektiv
 268 transport inn og ut av sentrum. Vi vil satse på Ruters nye billettsystem Reis, så vi har et
 269 godt og økonomisk tilbud til de som reiser en del, uten at de trenger månedskort. De neste
 270 årene vil vi prioritere flere avganger og nye investeringer i kollektivtrafikken.

271 De siste årene har åpningen av Fjordbyen ført til stor aktivitet i de gamle havneområdene.
 272 Oslo Arbeiderparti vil bidra til at det finnes et båttilbud i indre havnebasseng, særlig om
 273 sommeren.

274 Oslo Arbeiderparti vil:

- 275 • Prioritere vedlikehold og oppgradering av trikke- og T-banenettet.
- 276 • Fullføre Fornebubanen.
- 277 • Bygge ny Majorstua stasjon.
- 278 • Bygge ut nytt signal- og sikringsanlegg.
- 279 • Øke antall avganger med trikk, buss og T-bane.
- 280 • Utvikle kollektivknutepunktene i byen.
- 281 • Bygge ut trikkenettet der det er lønnsomt og effektivt.
- 282 • Regulere trafikken så buss og trikk kommer raskere fram.
- 283 • Sørge for at kollektivtrafikken i Oslo tar høyde for den teknologiske utviklingen,
 284 som utviklingen av autonome kjøretøy.
- 285 • Stille sterkere sikkerhetskrav for bussjåfører ved anbud

Trivelige boligater og trygg trafikk for gående og syklister

Trivelige gater med lekearealer, benker, planter og trær og lite biltrafikk er bra både for klima og for bomiljøer. Det førende prinsippet skal være at veiene våre først og fremst skal gi trivsel for beboere, trygghet og framkommelighet for gående og syklende, mens det skal være mulig å komme fram med bil. Vi vil oppgradere flere plasser etter modell av Thorbjørn Egners plass på Kampen og oppgradere boligater til samme standard som Rathkes gate og Conradis gate på Sofienberg.

Oslo Arbeiderparti ønsker å oppgradere Trondheimsveien gjennom Groruddalen til bygate. Vi ønsker å legge til rette for at det bygges boliger, næringslokaler og nye friområder langs veien. For å hindre at oppgraderingen skal føre til økte køer på Trondheimsveien, er det viktig at det samtidig innføres flere avganger på linje 5 Vestli. Utviklingen av området må skje i tett samarbeid med lokale interessenter og grunneiere.

Oslo Arbeiderparti ønsker å gjøre byen bedre for gående. Vi vil bygge ut et nett av snarveier, særlig i ytre by, så man kan gå raskt til kollektivholdeplasser og andre mål i nærmiljøet. Vi vil måke fortauene bedre om vinteren. Vi vil legge ekstra vekt på trygge skoleveier med lite biltrafikk ved skolene.

Vi er veldig stolte over å ha gjort Oslo til en ordentlig sykkelby. Når vi bygger nytt og oppgraderer sykkelveinettet skal vi skille syklister mest mulig fra både biltrafikken og de gående. Vi vil legge til rette for at sykkelene kan være et naturlig valg for barn og unge som skal til skolen eller følges til fritidsaktiviteter. Der det blir konflikter mellom framkommelighet for biler og trygg ferdsel for syklister, vil vi prioritere syklingen.

Vi vil ha strenge regler for hvor mange el-sparkesykler og selskaper som er i byen. El-sparkesyklene bør kjøres i sykkelveiene, og i minst mulig grad befinne seg på fortauene. Vi ønsker klare begrensninger i hvor de kan parkeres.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Oppgradere Trondheimsveien gjennom Groruddalen til en bygate.
- Oppgradere boligater med benker, beplantning og lekearealer og redusert hastighet for biler.
- Bruke kamerakontroll til å redusere farten på biltrafikken og styre trafikken unna veiene hvor de ikke er ønsket.
- Bygge ut snarveier, særlig i ytre by.
- Fullføre utbyggingen av et sammenhengende sykkelveinett.
- Oppgradere sykkelveinettet så syklister i størst mulig grad er skilt fra biltrafikk og gående.
- Prøve ut høyresving mot rødt lys for syklister.
- Følge opp Oslostandarden for sykkelveier.
- Fortsatt regulere el-sparkesyklene, og henvise dem til sykkelveiene.

En miljøvennlig bilpark

Oslo er verdens elbilhovedstad. Det gir oss renere luft og lavere klimautslipp. Vi vil fortsette denne utviklingen, med et klart mål om å fase ut alle forurensende biler fra byen. Akkurat nå er den største utfordringen at utslippene fra tungtrafikken går for sakte ned. Oslo Arbeiderparti vil bidra med å bygge ut lade- og fyllestasjoner til utslippsfri

tungtransport i byen. Vi vil sørge for at tungtransport som går på el og biogass har forutsigbare rammevilkår og klare rabatter i for eksempel bomringen. Vi vil at alle som leverer til kommunen gjør det med utslippsfri transport. Dette gjelder også for lette varebiler. Vi vil vurdere om kollektivfelt på enkelte strekninger kan åpnes for utslippsfri tungtransport.

Vi vil sørge for at det kontinuerlig bygges ut nye ladestasjoner til den voksende elbilparken, og vi innsatsen så vi bygger ut kommersiell ladeinfrastruktur. Samtidig vil vi opprettholde klare økonomiske fordeler for elbiler både i bomringen og i parkeringsavgiftene.

Dissens: Komiteens flertall (Norvald Moe, Farukh Quersehi , Mats Kvaløy-Bjørbeek og Ellen Rønning-Arnesen): For å nå klimamålene er det viktig at vi både reduserer biltrafikken og får en bilpark som forurensner mindre. Bilparken er i stor endring. I 2022 var åtti prosent av de nye bilene elbiler. I Oslo var det langt mer. Dette er en utvikling som vil fortsette. Oslo Arbeiderparti vil arbeide for at de forurensende bilene fases ut av Oslo så raskt som mulig. Vi vil legge vekt på å bruke positive virkemidler.

Komiteen mindretall (Gjertrud Eide Sæther, Marthe Scharning Lund og Rina Mariann Hansen) : «For å nå klimamålene er det viktig at vi både reduserer biltrafikken, og bytter ut de forurensende bilene. Til nå har det klart viktigste virkemiddelet for å få til dette vært økte avgifter, særlig i bomringen. Oslo Arbeiderparti ønsker en mer rettferdig løsning. Vi vil derfor forby kjøring med fossildrevne personbiler på kommunale veier i Oslo fra 2030. Innen da vil det ha kommet så mange elbiler på markedet at økonomi ikke lenger er en grunn til at folk ikke kan bytte til elbil. Vi vil gjøre unntak for veteranbiler. Varebiler og tungtransport skal byttes ut når teknologien er moden for det.»

Oslo Arbeiderparti ønsker å beholde bompengene på dagens nivå. Vi vil gjøre justeringer i satsene slik at de blir mer rettferdige, bidrar til å nå klimamålene, og reduserer biltrafikken i byen. Oslo Arbeiderparti er åpne for at andre modeller som veiprising og parkeringsavgifter kan vurderes som erstatning for bompenger.

Beboerparkeringen i Oslo har vært en suksess. Vi vil fortsette å differensiere satsene, med langt lavere satser i ytre enn i indre by, og bidra til at det er attraktivt å innføre ordningen i større områder. Det er bydelene som beslutter om det skal innføres beboerparkering. Vi vil øke antallet bildelingsplasser på kommunal grunn, legge til rette for at de delte bilene skal være elbiler, og lage støtteordninger til borettslag og sameier som vil ha bildeling i sine parkeringsanlegg.

Oslo Arbeiderparti vil:

DISSENS: Programkomiteens mindretall (Gjertrud Eide Sæther, Marthe Scharning Lund og Rina Mariann Hansen) :

- Fase ut fossildrevne personbiler i Oslo til 2030.

Programkomiteens flertall (Norvald Moe, Farukh Quersehi, Mats Bjørbeek og Ellen Rønning-Arnesen): Kulepunktet vedtas ikke

- Innføre en nullutslippssone for næringstrafikk innenfor Ring 1.
- Bygge ut ladeinfrastruktur for elbiler.

- 384 • Gi tungtransporten forutsigbare rammevilkår for å fase ut den fossildrevne
- 385 tungtrafikken så raskt som mulig.
- 386 • Beholde bompenginntektene på dagens nivå.
- 387 • Utvide beboerparkeringen, med differensierte satser som er klart lavere i ytre by.
- 388 • Bidra til at bildeling blir et godt alternativ for mange flere i byen.

389 Marka, fjorden og byens grønne lunger

390 Marka og fjorden i Oslo har det største biologiske mangfoldet i Norge og gir sammen med
 391 elver og parker rike muligheter for friluftsliv og utfoldelse for innbyggerne. Vi er opptatt av
 392 at alle i Oslo skal få naturopplevelser. Vi skal hegne om allemannsretten og markaloven,
 393 og legge til rette for friluftsliv, samtidig som vi tar vare på miljøet. Særlig viktig er det å
 394 styrke det biologiske mangfoldet i Oslofjorden.

395 Det må tenkes variert når man utvikler anlegg. Det må bli enklere å finne sin foretrukne
 396 måte å oppleve naturen på. Enten det er til fots eller på ski i marka, i kajakk, fra
 397 badstuflåter, med sykkel. Flere friluftsområder må gjøres universelt utformet og vi skal
 398 samarbeide med friluftsorganisasjonene for å få enda flere ut på tur.

399 Parker, elver, grøntområder og turveier gir frilufts- og naturopplevelser som bidrar til bedre
 400 folkehelse og livskvalitet. Oslo Arbeiderparti vil ta vare på byens kolonihager, parselhager
 401 og skolehager, omgjøre grå arealer til grønne byrom for urban dyrking, og styrke satsingen
 402 på urbant landbruk Oslo skal være en foregangskommune for god dyrevelferd.

403 Fjorden og øyene i Oslofjorden er flotte bade- og rekreasjonsområder. Oslo Arbeiderparti
 404 vil ta vare på og styrke naturmangfoldet i fjorden og på øyene, og legge til rette for mer
 405 bruk, blant annet med flere badeplasser. Vi vil også jobbe for at flere områder langs
 406 Oslofjorden gjøres tilgjengelige for allmennheten.

407 Oslo Arbeiderparti vil:

- 408 • Gjenåpne flere elve- og bekkeløp, og etablere flere turtraseer og naturstier langs
- 409 elver og turområder i byen.
- 410 • Ta vare på byens kolonihager, parselhager og skolehager, omgjøre grå arealer til
- 411 grønne byrom for urban dyrking, og styrke satsingen på urbant landbruk.
- 412 • Lage enklere og mer forutsigbare regler for de som vil etablere badstuer i Oslo.
- 413 • Fortsette å ruste opp flere av byens parker og byrom med fasiliteter som toaletter,
- 414 drikkefontener, benker, belysning og fellesgriller.
- 415 • Klosterenga sikres som A-park, og deler av busstomta i Schweigaards gate
- 416 vurderes til parkformål med åpning av Hovinbekken
- 417 • Innføre et arealbudsjettt for å begrense nedbygging av naturmangfoldet og lage en
- 418 handlingsplan for å stanse tap av biologisk mangfold.
- 419 • Utvide og styrke vernet av Østensjøområdet miljøpark, styrke vernet av Akerselva
- 420 miljøpark, utrede opprettelse av Ljanselva miljøpark, lage en handlingsplan for
- 421 realisering av Alnaelva miljøpark og arbeide for at naturen langs Lysakerelva
- 422 vernes. I alle disse områder må innsatsen for biologisk mangfold forsterkes.
- 423 • Arbeide for at det etableres et våtmarksenter for Østensjøvannet og
- 424 nasjonalparksenter for Østmarka.
- 425 • Videreutvikle og bedre vedlikeholdet av skiløyper, marka-stuer og turveier og
- 426 annen tilrettelegging i marka.
- 427 • Etablere en årlig utlysning av midler til friluftstilbud som får nye grupper ut på tur.

- 428 • Vurdere å åpne for en forsvarlig jakt på småvilt i Oslo kommunes skoger og legge
429 bedre til rette for at flere kan fiske i Oslos vann, elver og bekker.
- 430 • Støtte prosjekter som bidrar til å rense fjorden og øke det biologiske mangfoldet,
431 som for eksempel tare- og tunikatfabrikker og oppbygging av kunstige habitat for
432 ulike arter.
- 433 • Hindre plastforurensning av Oslofjorden og bidra til rydding av plast i og langs
434 fjorden.
- 435 • Jobbe fram løsninger for å stoppe utslipp av mikroplast fra kloakkrenseanleggene
- 436 • Etablere flere badeplasser, fjordbad, badstuer og badehus langs fjorden.
437 Badeplasser skal opparbeides på blant annet Sukkerbiten, Grønnlikaia og i den
438 planlagte buffersonen mot Kongshavn. Disse må være universelt utformet.
- 439 • Legge til rette for mer bruk av kajaker, roing og småbåter langs fjorden, etablere
440 småbåthavn på Sørenga og sikre flere båtplasser til elektriske
441 båtdelingskonsepter.

442 Skape og dele

443 Arbeid er nøkkelen til økonomisk frihet og til selvstendighet for den enkelte.
444 Innbyggernes arbeid er grunnlaget for all verdiskaping i Oslo, for bærekraften i
445 velferdssamfunnet og for at Oslos bedrifter skal vokse og lykkes. Oslo har et av landets
446 mest innovative næringsliv, med forskning i verdensklasse og raskt voksende
447 grunntermiljøer. Oslo Arbeiderparti vil bygge videre på dette. Vi vil ha en by der alle har
448 muligheten til å delta i fellesskapet. Oslo skal ha lav ledighet, jobbe for at de som står
449 langt fra arbeidslivet får nye veier inn i og sikre at arbeidstakerne har trygge og
450 anstendige arbeidsvilkår.

451 I underkant av 50 000 mennesker i Oslo står utenfor arbeid, utdanning og tiltak og har
452 heller ikke en ytelse for sitt livsopphold. Å arbeide oppsøkende sånn at alle disse får
453 mulighet til å komme inn i arbeidsmarkedet er en hovedoppgave for Arbeiderpartiet.

454 Bedriftene i Oslo har et stort behov for arbeidskraft og trenger at Oslo kommune sammen
455 med staten sørger for at de som står utenfor arbeid får kvalifisering til de jobbene som
456 finnes. Vi vil ha et stort løft for at folk skal få mulighet til å komme i jobb og at bedriftene
457 får tak i de folka de trenger.

458 Lett å skape jobber

459 Oslo skal være en by der det er lett å skape nye jobber. Oslo har med et rødgrønt styre
460 drevet en aktiv næringslivspolitik og blitt kåret til Norges mest næringsvennlige fylke og
461 kommune. Det er vi stolte av. Oslo Arbeiderpartis ambisjon er at vi skal være en av de mest
462 innovative og bærekraftige byene i verden. Oslo har et stor potensial og en viktig plass i
463 det grønne skiftet.

464
465 Oslo har en lang historie som industriby, og Oslo Arbeiderparti mener at vi skal legge til
466 rette for nye grønne industrier i byen vår, som for eksempel innen bioressurser, helse,
467 energi, batteri og det maritime og marine.

468

Oslo Arbeiderparti vil skape forutsigbare rammebetingelser for framtidens nye grønne næringer, og vi vil derfor bygge videre på erfaringene våre fra karbonfangstanlegget på Klemetsrud og Hovinbyen Sirkulære Oslo.

Gjennom etableringen av karbonfangst på avfallsforbrenningsanlegget på Klemetsrud blir Oslo en global pilotby for grønn industriutvikling. Oslo må realisere alle mulige gevinster og potensial som kan komme som følge av dette prosjektet. 400 000 tonn karbon vil bli fanget lokalt i Oslo, en råvare som i stadig større grad også gjenbrukes av industri.

Oslo har en stor finansnæring, og der jobber fem prosent av alle heltidsansatte i Oslo. Samarbeid mellom offentlige virkemidler og privat kapital vil med Oslo Arbeiderpartis politikk være helt sentralt for å ta i bruk potensialet for utvikling av grønne næringer, innovasjon, startups og bærekraftig verdiskaping.

Oslo Arbeiderparti vil forsterke utviklingen blant de mange vekstnæringene våre. Dette er næringer innenfor kultur og servering som på mange måter er hjørnesteinsbedrifter i byen vår, og kunnskapsintensive næringer innenfor fornybar energi, transport og helse og livsvitenskap.

Reiselivsnæringen er viktig for Oslo og spiller en viktig rolle i det grønne skiftet. Oslo Arbeiderpartiet har en ambisjon om at byen vår skal være en attraktiv turistdestinasjon nasjonalt og internasjonalt.

Innovasjonsdistriktene har en nøkkelrolle i kommersialiseringen av forskning, og i tett samarbeid med kommunen kan Oslo være en testarena for ny teknologi lokalt og internasjonalt. Oslo Arbeiderparti vil bygge en sterk kultur for innovasjons-økosystemer og gründervirksomhet, økt rekruttering av kvinner og innovative anskaffelser for å løse samfunnsoppgaver.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Styrke kommunens næringsrettede virkemidler som for eksempel Smart Oslo-ordningen, og støtte opp om bedrifter med eksportpotensial.
- Bruke anskaffelsene til å premiere leverandører som tar med seg seriøse startups for å løse et samfunnsoppgave for kommunen.
- Gjennomføre en ringvirkningsanalyse for å kartlegge hvilke ringvirkninger etableringen av karbonfangst på Klemetsrud kan ha for næringslivet i Oslo, og da særlig for næringslivet i bydel Søndre Nordstrand.
- Vurdere om det er mulig å etablere fagtilbud knyttet til sirkulærøkonomi, karbonfangst og industri på Bjørnholt Videregående skole.
- Vurdere å etablere et innovasjonsdistrikt med utgangspunkt i Klemetsrudanlegget.
- Vurdere å støtte etableringen av et innovasjonsdistrikt på Skøyen.
- Legge til rette for kvinnelige gründere ved skolering og finansieringsordninger som omfatter småskala kvinnearbeidsplasser.
- Ryddige arbeidsforhold gir ryddig utelivsbransje. Alle bevillinger i Oslo skal i løpet av fireårsperioden sendes til Arbeidstilsynet for kontroll. For serveringssteder som ikke her har lønns- og arbeidsvilkår minst i samsvar med allmenngjort tariffavtaler skal skjenkebevilling vurderes inndradd..
- Samarbeide med reiselivsnæringen for en bærekraftig utvikling og vekst som ivaretar og underbygger Oslos miljøprofil.

- Utrede en ordning med kjøre- og parkeringstillatelse for næringsdrivende som gjør det enklere å levere varer og tjenester i Oslo sentrum og som støtter opp om Oslomodellen for et anstendig arbeidsliv.

Et ryddig og organisert arbeidsliv

Et trygt, inkluderende og organisert arbeidsliv er en av de viktigste grunnsteinene for et samfunn med mindre forskjeller. Oslo Arbeiderparti skal jobbe for et arbeidsliv med høyere organisasjonsgrad, mer seriøsitet og bedre lønns- og arbeidsforhold. Det organiserte arbeidslivet, med et godt partssamarbeid, vil bidra til mer inkludering og likestilling på arbeidsplassene i Oslo.

Oslo Arbeiderparti vil:

- At Oslomodellens seriøsitetsskrav i arbeidslivet forsterkes
- At prinsippene i tillitsreformen videreutvikles.
- At kommunen skal oppfordre og legge til rette for at egne ansatte organiserer seg.
- At Oslo kommune skal foretrekke tariffavtale, ryddige lønns- og arbeidsvilkår ved anskaffelser.
- Samarbeide med partene i arbeidslivet om ulike tiltak for å øke organisasjonsgraden, samt hindre sosial dumping og bekjempe arbeidslivskriminalitet.
- Samarbeide med partene i arbeidslivet for raskere å nå målet om heltid som hovedregel i byen vår.

Inkluderende og likestilt arbeidsliv

Arbeid er grunnsteinen til et liv med økonomisk frihet og trygghet. Arbeid til alle er jobb nummer 1 for Oslo Arbeiderparti. Vårt mål er at alle som kan, og vil jobbe, skal få mulighet til det. Et arbeidsliv for alle utjevner forskjeller og bygger et sterkere fellesskap.

Ingen skal måtte leve i fattigdom. Derfor vil vi sørge for at ingen holdes utenfor arbeidslivet, og sikre at flere får tilgang på hele stillinger med fast ansettelse. Oslo Arbeiderparti vil ha en særlig innsats for de som står i fare for å falle ut av arbeidslivet. . Vi skal ha et arbeidsliv tilrettelagt for alle og fritt for diskriminering. Vi vil tilrettelegge for at flere mennesker med funksjonsnedsettelser kommer i jobb, og kunnskap om mangfoldsledelse er svært viktig for å lykkes med dette.

Vi skal arbeide aktivt for likestilling og at ingen opplever diskriminering på arbeidsplassen, enten det er på grunn av kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, seksualitet, alder, funksjonsnedsettelse, etnisitet eller livssyn. Vold, trusler og trakassering er et alvorlig problem i arbeidslivet. Det rammer særlig kvinner, og må bekjempes hver eneste dag.

Det aller viktigste er å sørge for at unge får arbeidserfaring, og at de etter endt utdanning kommer i arbeid. I partnerskap med næringslivet i Oslo skal flere jobbprogram og jobbsentre bidra til at flere får relevant arbeidserfaring og kompetanse, og at de får varig og relevant arbeid.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Oppsøke ungdom med tilbud om kompetansepåfyll, etter- og videreutdanning samt tiltak og oppfølging som setter flere i stand til å ta ledige jobber.
- Utvide satsingen på sommerjobber til ungdom, til også å inkludere deltidsjobber gjennom hele året.

- Bistå unge voksne som står utenfor arbeidslivet inn i jobb.
- Bygge ut kvalifiseringstilbudet for voksne innvandrere, og øke yrkesaktiviteten gjennom kvalifiseringstilbud for innvandrerkvinner som faller utenfor andre ordninger.
- Jobbe aktivt for at flere arbeidsgivere skal tilrettelegge for at menn tar større del av omsorgsansvaret og foreldrepermisjonen.
- Gjennomføre en undersøkelse om hvordan personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet har det på jobb.
- Gi VTA-bedriftene flere og ulike typer arbeidsoppdrag gjennom inkluderende anskaffelser og reserverte kontrakter.

Oslo kommune som arbeidsgiver

Ansatte i Oslo kommune skal ha ryddige og gode arbeidsforhold. Kommunen skal være en god og attraktiv arbeidsgiver. I tett samarbeid med ansatte og fagforeningene skal Oslo kommune beholde og rekruttere ansatte , aktivt til rette for å benytte ansattes kompetanse, sikre kompetanse på rett plass og med rett bemanning i kommunens tjenester. For Oslo Arbeiderparti er det avgjørende at kommunens ansatte får mulighet til kompetanseheving gjennom relevant etter- og videreutdanning, som fagbrev, økt digital kompetanse eller lederutvikling

Oslo Arbeiderparti vil:

- Arbeide for at ansatte på alle nivå i Oslo kommune skal gjenspeile befolkningen og spesielt rekruttere ledere fra underrepresenterte grupper.
- Sikre mangfoldskompetanse i kommunens rekrutteringsprosesser
- Utforme stillingsutlysninger slik at underrepresenterte grupper motiveres til å søke på stillinger
- Være foregangskommune i arbeidet med å få flere ansatte over i hel stilling, gjennom å stille krav til at unntak fra hovedregelen om å tilby heltidsansettelse må saklig begrunnes.
- Redusere bruken av midlertidige ansettelser.
- Ansette arbeidstakere som ellers ikke kommer inn på arbeidsmarkedet, der det er mulig.
- Ha en fast ordning med ressurspooler i bydelene, og i relevante virksomheter og etater i Oslo kommune.
- Styrke muligheten for ansatte med realkompetanse til å få formalisert sin kunnskap gjennom fagbrev o.l.
- Gi ansatte mulighet for ulike kompetansehevende tiltak i arbeidssammenheng.
- Sikre at kommunens ansatte har en trygg arbeidsplass, fri for vold og trakassering.

God helse og livskvalitet

Arbeiderpartiet er for en sterk offentlig helsetjeneste. Alle skal sikres hjelp når de trenger det, uavhengig av personlig økonomi. Det er store forskjeller i helse og levekår i byen vår. Det er viktig å utjevne disse sosiale forskjellene. Det er tett sammenheng mellom levekårsutfordringer, dårlig helse og nedsatt livskvalitet.

Arbeiderpartiet har de siste årene sørget for et mer rettferdig Oslo, der utjevning av sosial ulikhet i helse, bedre levekår og bedre omsorgstjenester har vært kjernen i politikken.

613 Fremover skal Oslo Arbeiderparti fortsette å forebygge, jobbe for at alle fortsatt har en
614 fastlege å gå til, tilgjengelige lavterskeltilbud og helsetjenester som samhandler godt. Ny
615 teknologi skal tas i bruk for å gi bedre og hjelp, på en mer bærekraftig måte. De små og
616 store fellesskapene i byen vår skal være helsefremmende og sosialt inkluderende.

617 Helsepersonell blir tjenestens knappeste ressurs i årene som kommer. Når færre skal
618 hjelpe flere, må vi finne nye løsninger og dele oppgavene riktig. Vår politikk skal bidra til
619 bedre samhandling mellom sykehusene i Oslo og kommunens helsetjenester. Unge som
620 eldre skal møte fagfolk med riktig kompetanse og nok tid. Å jobbe for heltidskultur og faste
621 stillinger er en viktig for Oslo Arbeiderparti. Grunnleggende velferdstjenester, som helse
622 og omsorg, skal ikke kommersialiseres. For oss vil alltid stabil grunnbemanning og
623 ansattes lønns- og arbeidsvilkår, henge tett sammen med kvaliteten på tjenesten.

624 Folkehelse

625 Folkehelse er viktig hele livet. Forutsetningen for en god folkehelse er trygge og stabile
626 levekår, en god oppvekst, gode boliger, nabolag og møteplasser, godt klima og miljø. Gjennom
627 en offensiv folkehelsepolitikk forebygger vi sykdom, reduserer sosiale helseforskjeller, øker
628 mestring og livskvalitet.

629 God folkehelse handler om både det fysiske og det psykiske. Det handler om sunn mat og
630 bevegelse, om å leve meningsfulle liv, ha nære relasjoner og føle tilhørighet. Godt
631 forebyggende arbeid skjer på tvers av politikkområder, gjennom tidlig innsats i barnehage og
632 skole, gjennom et inkluderende arbeidsliv, ved å sørge for at alle har et sted å bo og ved å
633 spille på lag med dem som skaper fellesskap og aktivitet.

634 Oslo skal være en levende by. Samtidig er helseskadelig støy og støyforurensing et
635 folkehelseproblem for mange innbyggere i Oslo. Forebygging og reduksjon av støy er viktig i
636 det systematiske folkehelsearbeidet. Et endret klima vil kunne påvirke folkehelsen på flere
637 områder også i Oslo. Temperatur, luftkvalitet, støy og vannkvalitet er noen av miljøforholdene
638 som er i endring. Dette berører alle sektorer og kan ha store helsemessige konsekvenser for
639 innbyggerne. Dette skal Oslo Arbeiderparti ta høyde for i sin folkehelsepolitikk.

640
641 Uavhengig av hvor du bor eller hvem du bor sammen med, skal Oslo være en god by. En rekke
642 ordninger og tilbud er basert på at husholdninger består av flere personer. Dette er i endring
643 og det er en høyere andel aleneboende i Oslo enn i resten av landet. Oslo Arbeiderparti vil
644 derfor gå igjennom hvilke utfordringer disse har og legge frem en sak for bystyret i løpet av
645 perioden. .

646
647 Oslo Arbeiderparti vil:

- 648 • Tilrettelegge for at Oslos innbyggere kan ta del i idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv
- 649 • Prioritere fysisk aktivitet for barn og unge. Barnehager og AKS skal tilby fysisk
- 650 aktivitet, gjennom lek og uteaktivitet, og Osloskolene skal innføre daglig fysisk
- 651 aktivitet i timeplanen.

652 *DISSENS: Redaksjonskomiteens mindretall (Gjertrud Eide Sæther, Farukh Qureshi og*
653 *Mats Kvaløy-Bjørbekk foreslår:*

- 654 • At det på alle skoler i Oslo gis et sunt, enkelt skolemåltid i løpet av dagen.
- 655 *Redaksjonskomiteens flertall (Marthe Scharning Lund, Rina Mariann Hansen, Ellen*
656 *Rønning-Arnesen og Norvald Moe):*

- 657 - Kulepunktet vedtaks ikke

- Fortsette arbeidet med å tilby ernæringsrik mat i Oslo kommunes tjenester.
 - Gi tilskudd til folkehelseprosjekter.
- Forebygge psykiske helseproblemer gjennom frisklivssentralene, miljøterapeuter i skolene og fellesskapsbyggende tiltak.
- Sikre at barn og unge med funksjonsnedsettelse får et godt tjenestetilbud med en fast koordinator, som også sikres ved flytting. Øke kunnskap i miljøer hvor funksjonsnedsettelse er forbundet med stigma.
 - Tilby gratis HPV-vaksiner til alle kvinner og menn under 30 år.
 - Følge opp handlingsplan for seksuell og reproduktiv helse, og at Sex og Samfunns ressurs om seksualitetsundervisning i Osloskolen fortsetter.
 - Legge vekt på å avdekke yrkesrelatert kreft, blant annet asbest i kommunale bygg og sikre god opplæring om asbest for elever på yrkesfaglige linjer
 - Vil at det skal fremmes en sak til bystyret om ensliges levekår i Oslo.
 - Gjennomføre en kartlegging av hva slags støy og støykilder i Oslo som forårsaker helseskade, og på denne bakgrunn vurdere hensiktsmessige tiltak

Helsetilbud for ungdom

Ungdomstiden er identitetsskapende. Det er viktig å bli sett og inkludert. Rus, psykiske problemer og ensomhet må håndteres på et tidlig tidspunkt. Helsetilbudet til barn og unge skal være et lavterskeltilbud, og tilbys der de unge er, som for eksempel i skolen. En styrket skolehelsetjeneste og andre oppfølgingstjenester, som miljøarbeidere, er viktig for å følge opp hver enkelt elev. Vi har styrket skolehelsetjenesten med 100 ekstra årsverk, og vil i kommende periode styrke skolehelsetjenesten og laget rundt elevene ytterligere.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Øke bemanningen i skolehelsetjenesten.
- Ha et prøveprosjekt med psykologer i skolen, som en del av et tverrfaglig team med miljøterapeuter og helsesykepleiere.
- Gi mer ressurser til helsestasjoner for unge og sørge for at ungdom vet hvor de kan søke hjelp.
- Utvide tilbudene som retter seg spesielt mot gutter
- Sikre gode og tilgjengelige lavterskeltilbud for seksuell og reproduktiv helse gjennom helsestasjonen for ungdom.
- Videreutvikle offentlige tilbud som Ung Arena, Recovery-sentre, Rask psykisk helsehjelp og andre lavterskeltilbud innenfor psykisk helsehjelp for ungdom, herunder bl.a. også dekke behov for rådgivende tjenester for unge transkjønnede som kan være en utsatt gruppe når det gjelder psykisk helse, livstilfredshet, ensomhet m.m.

Trygge, sammenhengende og tilgjengelige helsetjenester

Oslo kommune skal levere gode helsetjenester til sin befolkning, også når oppgavene øker, og demografien endres. Kommunehelsetjenesten må styrkes.

Noe av det viktigste vi gjør for motvirke en todelt helsetjeneste, er å sørge for en fortsatt stabil fastlegeordning, som rekrutterer og beholder Oslos fastleger. Fastlegeordningen er grunnmuren i kommunehelsetjenesten, men står overfor store utfordringer. Arbeiderpartiet vil arbeide for at ordningen styrkes, og at forskjellene mellom bydelene reduseres.

God samhandling handler om gode pasientforløp, gode inn- og utskrivningsprosesser og riktig oppgavedeling. Digitalisering og bruk av ny teknologi understøtter dette, og Oslo skal fortsette å være en pådriver for denne utviklingen. Å styrke kompetansen på helsehus, sykehjem og i hjemmetjenesten blir særlig viktig for å møte behovene i en stadig eldre befolkning. Personellressursene må brukes på rett sted til rett tid. Vi har ment at ny sykehusstruktur skal baseres på tre statlige sykehus – Aker, Rikshospitalet og Ullevål. Vi er skuffet over at vårt forslag ikke ble hørt da vedtak om statlig reguleringsplan ble fattet. Vi beklager sterkt at dette ikke ble resultatet og at det endte i vedtak om statlig reguleringsplan. Oslo Arbeiderparti tar beslutningen til etterretning, og vil framover arbeide aktivt overfor Helse Sør-Øst for å sikre nødvendige spesialisthelsetjenester for Oslos befolkning.

Mennesker som går inn i livets siste fase skal møtes med respekt, og gis et lindrende og trygt helse- og omsorgstilbud ved livets slutt. Det palliative arbeidet med smertelindring og omsorg må utvikles videre, og pårørendeperspektivet skal ivaretas. jobbe for å stabilisere fastlegeordningen i Oslo og bidra til rettferdig fordeling av hjemler i de ulike bydelen

At Oslo kommune fortsatt skal være ledende på digitalisering innenfor helse
Opprette flere kommunale legesentre og ansette kommunale fastleger
Se på løsninger som avhjelper administrative oppgaver på fastlegekontorene
Styrke samarbeidet mellom sykehusene og primærhelsetjenesten og bruke
helsefellesskapene til å planlegge tjenesteutviklingen sammen.

- Sikre at Aker blir et lokalsykehus i Oslo som dekker alle bydelene i Groruddalen,
- At helsehusene har kompetanse og ressurser til å gi god og forsvarlig helsehjelp til pasienter som er skrevet ut fra sykehus.
- Styrke kommunens rehabiliteringstilbud, blant annet gjennom tilbudet ved Forsterket Rehabilitering Aker (FRA).
- At de ideelle sykehusene Lovisenberg og Diakonhjemmet inngår i den helhetlige planleggingen av helsetilbudet til Oslos innbyggere.
- Sikre ansatte i palliativ omsorg god kompetanse om lindrende behandling.
- Etablere ambulerende tilbud for lindring og palliativ omsorg som kan dekke alle bydeler.
- Gi døende pasienter et bredere tilbud om samtale og ivaretagelse av siste ønsker.

Psykisk helse

De fleste av oss vil i løpet av livet stå overfor større eller mindre utfordringer med selvfølelse, trivsel, ensomhet, mestring og livskvalitet. Omtrent halvparten av den voksne befolkningen vil rammes av en psykisk lidelse i løpet av livet. De siste årene har vi også opplevd en sterk økning i antallet unge med psykiske helseplager.

Arbeidet for psykisk helse skal ha den samme prioritering og faglige standarden som annet helsearbeid. Vi erkjenner at dette betyr en vesentlig opptrapping. Vi skal sørge for gode og tilpassede tjenester, der vi disponerer personellet på en hensiktsmessig måte, og at bredden av tjenestene og tilbudene våre bidrar til hjelp som hjelper. For å unngå at flere blir alvorlig syke, må vi forebygge psykisk uhelse. Vi vil prioritere lavterskeltilbud og ha et særlig fokus på barn og unge. For å sikre et velfungerende psykisk helsetilbud vil vi bedre samhandling og kunnskapsdeling mellom sykehus og distriktpspsykiatriske sentre, bydelene og fastlegene.

Oslo Arbeiderparti vil.

- Ha et godt utbygget tilbud for lavterskel psykisk helsehjelp
- Ha flere psykologspesialister med kommunal avtale.
- Bedre tilbudet på helsestasjonene, skolehelsetjenesten og undervisning om psykisk helse i skolen, samt øke foreldres kompetanse om psykisk helse og utviklingsforstyrrelser.
- bidra til å sikre drift for ideelle organisasjoner som gir tilbud til mennesker med psykiske helseutfordringer som faller utenfor jobb og skole.
- Jobbe for bedre differensiering av tilbudet til de med alvorlig psykiske lidelser, og for at psykisk helsevern har nok plasser.

En human og verdig rusomsorg

Oslo Arbeiderparti vil føre en human ruspolitikk. Vi skal møte mennesker med rusavhengighet med respekt, et godt og helhetlig tilbud om helsehjelp og tett oppfølging. Vår viktigste oppgave er å gi mennesker med rusutfordringer, og deres familier og nærstående, økt livskvalitet og bedre liv. Rusavhengige skal sikres et bedre ettervern, med meningsfulle aktiviteter.

Vi vil utvikle flere lavterskeltiltak, tilby flere væresteder og fortsette å jobbe med målrettede tiltak for å redusere overdoser.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Gjennomføre et prøveprosjekt med lokal rusreform som gir helsehjelp, ikke straff.
- Ha bedre samarbeid mellom ulike tiltak og styrke kommunens forebyggende arbeid mot rus og bydelenes arbeid med lokale rustiltak.
- Tilrettelegge for arbeidstrening, lavterskeltilbud og meningsfull aktivitet, og bygge flere tilpassede og fleksible boliger til personer med sammensatte omsorgsbehov.
- Bedre tjenestetilbudet for alkoholavhengige.
- Gi en bedre tilpasset rusomsorg for funksjonshemmede og eldre, og øke hjemmetjenestenes kompetanse om eldre og rus.

Kvinnehelse

Kvinner i alle aldre og i ulike livsfaser skal sikres likeverdige helsetjenester. Sykdommer som rammer kvinner mest, får ofte mindre oppmerksomhet enn sykdommer som rammer menn. Kunnskapen om mange typiske kvinnesykdommer er ofte mangelfull og utdatert. Vi vil prioritere kvinnehelse, og øke kunnskap, satse på bedre diagnostisering og god behandling og oppfølging.

For å sørge for en god føde- og barselomsorg, vil vi jobbe for at jordmødre og annet helsepersonell som jobber i svangerskapsomsorgen ser oppgavene mer i sammenheng. Å se spesielt jordmor-årsverk på tvers av spesialist- og kommunehelsetjenesten, kan bidra til å løse rekrutteringsutfordringene vi ser i Oslo i dag. Vårt mål er en trygg tjeneste der omsorg og medisinsk kvalitet går hånd i hånd.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Prioritere kvinnehelse og at kvinner i alle aldre gis likeverdige helsetjenester i alle livsfaser.
- Utvikle en handlingsplan for Oslo-kvinnens helse, og inkludere kjønnsperspektivet i alle kommunale planer og strategier i kommunens helse- og omsorgstilbud.
- Utvide ordningen med gratis prevensjon for unge jenter og kvinner opp til 25 år.
- Bedre jenter og kvinners seksuelle og reproduktive helse.

- 806 • Jobbe for at føde- og barseltilbudet i Oslo styrkes
- 807 • Gi kvinner som opplever spontanaborter eller svangerskapsavbrudd et tilbud om
- 808 oppfølging.
- 809 • Ha et godt tilbud om flerkulturell *doula*, og sørge for god informasjon om tilbudet.

810 **Pårørendestøtte**

811 Pårørende utfører en stor andel av omsorgsinnsatsen for syke og pleietrengende. Vi vil
812 styrke støtten til pårørende, og gi støtte- og avlastningstilbud som også vektlegger
813 behovet til pårørende, slik at de holder seg friske, og også yrkesaktive.
814 Ulønnet omsorgsarbeid utgjør et likestillingsproblem, hvor mange kvinner blir
815 trippelarbeidende, og vi vil ha fokus på dette. Vi vil gjøre det enklere for pårørende å få
816 oversikt over pasientrettigheter, og få kontakt med kommunale tjenester.

817
818 Oslo Arbeiderparti vil:

- 819 • Videreutvikle Oslostandarden for pårørendesamarbeid med grunnsynet om at
- 820 pårørende er en viktig og nødvendig ressurs som skal møtes med respekt.
- 821 • Gi gode støtte- og avlastningstilbud som ivaretar pårørende.
- 822 • Sørge for at pårørende har innflytelse på omsorg og pleie for familiemedlemmer,
- 823 både generelt og i livets siste fase.

824 **God by å bli eldre i**

825 Oslo har 80 000 innbyggere over 65 år. I 2030 vil det for første gang være flere over 65 år
826 enn barn og unge. Svært mange av disse eldre er friske og ønsker å ta del i sosiale og
827 fysiske aktiviteter, delta i frivillighet og organisasjonsliv. Eldre er også blant storforbrukere
828 av kulturtilbud. Tilgjengelig og rimelig kommunikasjon er derfor viktig. Samarbeid med
829 frivillige organisasjoner er både en arena for egen aktivitet og supplement til offentlige
830 tjenester. Eldre representerer også en erfaring som bør sikres innflytelse på beslutninger
831 og utforming av politikk. Mangfold representert ved ulik kultur, etnisitet og språk må
832 ivaretas.

833
834 Eldre bor i større grad alene enn de som er i yrkesaktiv alder. Det gjelder spesielt kvinner.
835 Mange har ikke nær familie eller pårørende i byen. De har behov for sosial kontakt, et
836 aktivitetstilbud og kan trenge hjelp til praktiske gjøremål for å bo hjemme.

837
838 Både i Oslo og på landsbasis er det en prioritert oppgave å legge til rette for at innbyggerne
839 kan bo hjemme så lenge de ønsker. Det krever tilrettelegging.. Nye teknologiske
840 hjelpemidler kan bidra til å sikre trygghet og tilsyn. Dette er avhengig av tilpasset
841 opplæring og brukervennlighet. I mange tilfeller vil det likevel være behov for at boligen
842 byttes ut med en som er bedre egnet. Oslo Arbeiderparti ønsker et mer differensiert tilbud
843 av boliger.

844
845 Når flere blir eldre, øker også antall personer med demens. Denne gruppen krever særlig
846 tilrettelegging i form av dagtilbud, tilpassede boliger og gode sykehjemsplasser. De som
847 jobber i tjenesten må få god opplæring, og språk og kulturforståelse er avgjørende.
848 Oslo Arbeiderparti ønsker fortsatt at alle nye sykehjem skal drives av kommunen eller
849 ideelle aktører.

850
851 Måltidene er av vesentlig betydning for eldres livskvalitet og helse. Det er viktig at maten
852 som serveres på sykehjem, seniorsentre, omsorgsboliger og i hjemmetjenesten er variert
853 og sunn. Tilsetting av ernæringsfysiologer i bydelene er et tiltak for å oppnå dette. Dårlig

munnhelse blant eldre, spesielt hjemmeboende eldre, kan forårsake underernæring. Derfor vil vi at arbeid med eldres munn – og tannhelse styrkes ute i bydelene.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Styrke eldres engasjement i politisk arbeid.
- Styrke seniorsentrene og frivillighetssentralene for å sikre et mest mulig variert og inkluderende tilbud.
- Utvide tilbudet om Rosa busser til å gjelde alle bydeler.
- Prøve ut en forsøksordning på bydelsnivå med formidling av småjobb-tjenester for eldre.
- Alle bydeler skal ha fleksible botilbud, som for eksempel Omsorg+ eller lignende.
- Tilby forebyggende besøk hos alle over 75 år som ikke mottar kommunale tjenester.
- Styrke hjemmebaserte tjenester, også ved å ta i bruk nye yrkesgrupper.
- Tilby tilpassede teknologiske hjelpemidler og sikre opplæring av ansatte, brukere og pårørende.
- Støtte digital opplæring i regi av Seniornett eller tilsvarende tiltak.
- Sikre et godt og trygt tilbud for personer med demens, både som hjemmeboende, i omsorgsbolig og sykehjem.
- Sikre tilstrekkelig antall sykehjemsplasser i tråd med behov og demografi
- Sykehjemsplasser skal bygges med enerom med bad.
- Videreføre samboergaranti på sykehjemmene.
- Servere god og sunn mat i eldreomsorgen, i tråd med ønskene og behovene til de som trenger pleie.
- Ta initiativ til en bystyremelding om de mest hjelpetrengende eldre i Oslo.
- Støtte muligheten for tilgang til helsebad for eldre og for personer med funksjonsnedsettelse.

Byutvikling

Oslo Arbeiderparti ønsker en by der folk kan leve gode liv. De siste årene har veldig mye av veksten i Oslo skjedd i indre by. Stadig flere bor i disse bydelene, og flere barnefamilier. Denne utviklingen bygger opp under kollektivtrafikken og tilbudene som er i byen, og gjør den mer attraktiv for alle.

Samtidig ser vi at det begynner å bli trangt om plassen i sentrale strøk. Derfor blir den virkelig store oppgaven framover å bygge nok boliger og utvikle attraktive byområder i ytre by. Alle boområder trenger grønne lunger, idrettsanlegg og kulturtilbud, fellesområder og torg- og møteplasser. Og gjennom å legge til rette for varierte lokale handels- og servicetilbud, gjør vi det lettere for folk å handle og utføre alle hverdagens store og små gjøremål der de bor. Oslo Arbeiderparti vil at statlige institusjoner, som politihøyskolens hovedcampus mfl., lokaliseres i ytre by og sørge for at nye kommunale administrative arbeidsplasser vurderes lagt utenfor sentrum. Helhetlig planlegging og samarbeid med våre nabokommuner er viktig for å få til god utvikling i ytre by.

Områder som Skøyen, Skullerud, Rosenholm, Lilleakerbyen, Montebello, Hauketo, Rødtvet og Nedre Rommen har gode forbindelser med enten tog eller t-bane. Oslo Arbeiderparti vil i løpet av bystyreperioden lage en egen plan for utvikling av boliger og næringsliv langs togstasjonene i byen. På Gjersrud-Stensrud vil Oslo Arbeiderparti jobbe for at kommunen skal samarbeide med private utbyggere for å realisere kollektivløsninger, som for

eksempel elbusstunnel som er foreslått av OBOS..Samtidig vil også fortsette å utvikle indre by. Områder som Hovinbyen kommer til å være sentrale i byutviklingen framover, for å skape gode og miljøvennlige bo-områder for folk.

I de siste årene har saksbehandlingstiden i Plan- og bygningsetaten økt betydelig. Oslo Arbeiderparti tar dette på alvor, og vil jobbe for å redusere saksbehandlingstiden. Kommuneplanen må aktivt brukes som virkemiddel for å sikre tidlige politiske avklaringer, slik at utbyggere får forutsigbare rammer de kan jobbe etter.

Oslo Arbeiderparti vil sikre fremdriften for utviklingen av Filipstad. Den nye bydelen skal bli et område med varierte boliger, et rikt kulturliv og nærhet til sjøen som hele befolkningen kan ha glede av. Oslo Arbeiderparti vil at det legges til rette for et nytt konserthus på Filipstad. For å sikre en god og helhetlig byutvikling på Filipstad, vil Oslo Arbeiderparti samlokalisere dagens to fergeterminaler til Vippetangen. Dette vil frigjøre Hjortnes til byutvikling og bidra til at Kongshavn benyttes til nye kaiområder for gods og ikke til fergetrafikk. Ved en slik løsning er det en forutsetning at miljø og natur skal prioriteres ivaretatt, og at folks tilgang til allsidig bruk av fjorden i Bjørvika ivaretas.

Oslo arbeiderparti vil:

- Få fortgang i boligutbyggingen i områder med stort transformasjonspotensial i ytre by, som Skøyen, Skullerud, Gjersrud-Stensrud, Rosenholm, Lilleakerbyen, Hauketo, Montebello, Rødtvet og Nedre Rommen.
- Lage en egen plan som synliggjør fortettingspotensialet langs togstasjonene i Oslo.
- Samarbeide med private utbyggere for å realisere kollektivløsninger på Gjersrud-Stensrud.
- Områdesatsingene i Groruddalen, Oslo indre øst og Oslo sør skal utvikles videre og styrkes.
- Gjennomgå alle planprogram i Oslo med mål om å levere planene raskere og åpne opp for at grunneiere kan utarbeide planprogram i samarbeid med kommunen.
- Bruke kommuneplanen aktivt som virkemiddel for å sikre tydelige og tidlige politiske avklaringer, slik at utbyggere får mest mulig forutsigbare rammer.
- Bruke plan- og bygningsloven til å sikre at det settes av tilstrekkelig med areal i nye større byutviklingsprosjekter til velferdstjenester, grøntarealer, næring og servicetilbud, kultur og idrett.
- Jobbe for at statlige institusjoner lokaliseres i ytre by og sørge for at nye kommunale administrative arbeidsplasser vurderes lagt utenfor sentrum.
- Legge til rette for et nytt konserthus på Filipstad og bygge en ny felles fergeterminal på Vippetangen.
- Jobbe for å lokalisere hovedcampus for ny politihøyskole i Groruddalen eller Søndre Nordstrand.
- Sikre tilstrekkelige arealer avsatt for idrett og andre organiserte og uorganiserte aktiviteter i Hovinbyen.
- Etablere en alternativ innkjøringsvei til Bjørndal i Oslo sør, i tillegg til Slimeveien.
- Jobbe for at et nytt Oslo fengsel på Grønland frigjør areal til friområde i nærmiljøet, ikke tar av eksisterende grøntarealer og at staten gjennomfører en mulighetsstudie for Botsfengslet med mål om å bruke det til kultur- og frivillighetsformål etter at nytt Oslo fengsel er ferdigstilt.

Bolig

Oslo skal være en by med plass til alle. Et trygt sted å bo til en overkommelig pris har alltid vært viktig for Oslo Arbeiderparti. Dagens boligmarked, med svært høye priser, gjør det vanskelig for mange å komme seg inn på boligmarkedet. Dette bidrar til å øke forskjellene mellom folk og er en utvikling vi må snu. Oslo Arbeiderparti ønsker en boligpolitikk som gjør det enklere for folk med lav inntekt, førstegangskjøpere, enslige forsørgere og barnefamilier å komme inn på boligmarkedet.

Oslo Arbeiderparti vil bruke alle kommunens verktøy for å sikre at det reguleres og bygges nok boliger. Det er det aller viktigste grepet for å få ned prisen i boligmarkedet. I tillegg må plan- og bygningsloven endres slik at det blir mulig å blant annet kreve en gitt andel boliger til lavere pris i private boligprosjekter. En fortsatt satsing på tredje boligsektor er også nødvendig for å sikre at flere har råd til å komme inn i boligmarkedet. Oslo Arbeiderparti mener Oslobolig, som er et partnerskap med private og som tar i bruk boligkjøpsmodeller, er det mest vellykkede grepet og noe vi må satse videre på.

Oslo Arbeiderparti ønsker ikke at boliger skal være objekt for spekulasjon. Samtidig vil vi jobbe for at leiemarkedet skal bli bedre og sikre rettighetene til de som leier, på best mulig måte.

DISSENS: Redaksjonskomiteens flertall: Gjertrud Eide Sæther, Farukh Qureshi, Mats Kvaløy-Bjørbeek, Rina Mariann Hansen, Ellen Rønning-Arnesen og Norvald Moe):

Oslo Arbeiderparti er opptatt av stabile bomiljøer og vil legge til rette for god og variert boligbygging. Hovedårsakene til at barnefamilier flytter ut av Oslo sentrum er størrelsen på boligen og mangel på utearealer. Det er to faktorer som vi kan gjøre noe med. Samtidig må vi sikre flere mindre leiligheter slik at førstegangskjøpere kommer inn i boligmarkedet. Oslo Arbeiderparti vil derfor bevare leilighetsfordelingsnormen slik at det bygges flere store leiligheter i indre by. Leilighetsnormen bør kun gjelde for de fire sentrumsbydelene Gamle Oslo, Sagene, Grünerløkka og St. Hanshaugen. Leilighetsnormen og andre kommunale normer skal være en norm, ikke en regel.

Redaksjonskomiteens mindretall (Marthe Scharning Lund):

Oslo Arbeiderparti er opptatt av stabile bomiljøer og vil legge til rette for god og variert boligbygging. Vi vil fortsette å bygge store leiligheter i indre by så den positive veksten i antallet barnefamilier kan fortsette. Samtidig trenger vi flere mindre leiligheter til alle de som bor alene eller bare er opptatt av å bo sentralt i byen. Indre by har mange bykvaliteter som mange setter pris på, og som de setter høyere enn å bo med god plass eller nær marka. De små leilighetene har steget mye de siste årene fordi de er så populære. Oslo Arbeiderparti vil derfor at leilighetsnormen endres i en periode så det kan bygges flere leiligheter i indre by slik at antall leiligheter totalt økes.

Dagens småhusplan er for streng i områder hvor det er god kollektivdekning og vi kunne fortettet mer. Oslo Arbeiderparti vil fortette og bygge høyere langs stasjonsnære områder. Samtidig må Høyhusstrategien oppdateres jevnlig. Når det er knapphet om arealene i en storby som vokser, må vi utnytte høydene og fortette langs kollektivknutepunkt. Samtidig må vi stille høye krav til kvalitet, gode uteområder, stedstilpassing og ivaretagelse av mikroklima.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Øke takten i reguleringen av nye boliger, slik at de årlige regulerte boligene alltid ligger foran behovet som befolkningsveksten skaper.
- Legge til rette for byggingen av minst 3000 nye studentboliger, i samarbeid med Studentsamskipnadene og staten.
- Arbeide for hjemmel til å stille krav om disposisjonsform i reguleringssaker, blant annet for å sikre flere borettslag og mindre boligspekulasjon.

DISSENS: Redaksjonskomiteens flertall: (Gjertrud Eide Sæther, Farukh Qureshi, Mats Kvaløy-Bjørbeek, Rina Mariann Hansen, Ellen Rønning-Arnesen og Norvald Moe):

- *Beholde leilighetsfordelingsnormen, og samtidig sikre at den kun gjelder for de fire sentrumsbydelene.*

Programkomiteens mindretall (Marthe Scharning Lund):

- *Endre leilighetsnormen i en periode så det kan bygges flere leiligheter i indre by slik at antall leiligheter totalt økes*
- Jobbe for å redusere saksbehandlingstiden i plansaker
- Gjennomgå kravene og normene Oslo kommune har, med mål om å få raskere saksbehandling.
- Legge fram en ny småhusplan som differensierer områdene i mye større grad, slik at det blir mulig å fortette langs kollektivknutepunkt.
- Åpne for at det kan bygges høyhus flere steder i Oslo
- Legge til rette for at flere utvikler og skalerer opp innovative konsepter med rimelige boliger, blant annet gjennom kommunens egen innsats på den tredje boligsektoren. Vi vil fortsatt satse på Oslobolig.
- At kommunale foretak og datterselskaper som har rolle som tomteeier eller -utvikler må ta et særlig ansvar for den sosiale bærekraften i byutviklingen med hensyn til variert bolig- og beboersammensetning.
- At Oslo kommune skal samarbeide med staten for å styrke leietakeres rettigheter på leiemarkedet

Sosiale boliger

Alle innbyggere i Oslo har rett på et godt sted å bo og en kommune som stiller opp for dem. De siste årene har kommunens sosiale boliger fått en høyere standard og leieutgiftene for beboerne er blitt lavere gjennom Oslostøtten. Gjennom en aktiv kommunal boligpolitikk vil Oslo Arbeiderparti jobbe for at alle mennesker møter en velferdsstat som stiller opp for dem, og at kommunen prioriterer arbeidet med å sikre innbyggerne en stabil bosituasjon. Vi vil forbedre innsatsen for innbyggerne med de største levekårsutfordringene. For Oslo Arbeiderparti er det avgjørende med en sosial boligpolitikk som sikrer nok boliger, i tillegg til å gi mer forutsigbarhet til beboere. NAV skal fortsette sitt arbeide med å gi gode tilbud ute i bydelene og i kommunen, samtidig med at vi vil gjøre mer for at flere arbeidsledige skal komme inn i varig arbeid.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Prioritere å skaffe flere kommunale boliger i hele Oslo for å sikre nok boliger og mer forutsigbarhet for kommunale beboere.
- Gi flere som bor i kommunale boliger mulighet til å finne andre permanente boliger gjennom blant annet økt bruk av tilvisningsavtaler, leie-til-eie-prosjekter, startlån, booppfølging og samarbeid med NAV.

- 1048
- 1049 • Fortsette å redusere utgiftene for mennesker i kommunale boliger, for eksempel
- 1050 gjennom å øke Oslobostøtta.
- 1051 • Prioritere energieffektivisering og annet vedlikeholdsarbeid i kommunale bygg og
- 1052 boliger som eies av kommunen.
- 1053 • Barnefamilier, eldre og uføre skal få mer forutsigbarhet og trygghet i nabolaget med
- 1054 lengre leiekontrakter. Dette kan innebære å sikre husleiekontrakt i den perioden
- 1055 barn i en familie er tilknyttet skole i nærmiljøet.
- 1056 • Jobbe for at Husbanken styrkes og prioriteres. Husbanken må kunne prioritere
- 1057 områder med høyt press, gi lånetilsagn til 85 % finansiering før finansiering og økt
- 1058 bruk av tilvisningsavtaler.
- 1059 • Gjennomgå bomiljøarbeidet og behandlingen av Husbanklånsøknader for å sikre
- 1060 likebehandling på tvers av bydeler i Oslo, men med rom for skjønn i den enkelte
- 1061 situasjon.
- 1062 • Utrede om den kommunale behovsprøvde bostøtten også kan gis til leietakere i
- 1063 Oslo kommune med lave inntekter og høye boutgifter som bor på det private
- 1064 leiemarkedet
- 1065

Kulturbyen

Oslo skal være Norges kulturelle hovedstad. I byen vår har vi alt fra store og etablerte kulturinstitusjoner og musikkfestivaler til små nisjer for kultur- og kunstuttrykk. Kulturlivet er en viktig del av fortellingen om Oslo, og vi vil at alle skapende og kreative krefter skal få mer rom og gode rammer til å utvikle seg. Oslos kulturelle grunnmur er bygget ut av det rødgrønne byrådet, med en styrking av bibliotek, kulturskole og kultur der folk ferdes. Å sørge for at kulturtilbud er tilgjengelig for alle i Oslo, uavhengig av bakgrunn og økonomi. Å sørge for at de ulike kulturtilbudene når ut til flere er en viktig oppgave, og vi vil øke mangfoldet både blant utøvere og publikum.

Oslo er en internasjonal kulturby for kunst og kultur i verdensklasse. Oslo er også en kulturby som skaper levende nærmiljø der folk bor.

Vi vil støtte det frivillige kultur- og musikklivet i Oslo og kulturlivet som næring. Kommunen skal være en god og forutsigbar støttespiller som tilrettelegger for byens mangfoldige kulturliv.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Utarbeide oversikt over egnede lokaler og kulturarenaer for øving, produksjon og fremføring.
- Bidra til samlokalisering av Oslos kulturliv, og gjøre kommunale lokaler og skoler tilgjengelige til flerbruk.
- Støtte scener og andre tilbud der folk bor.
- Bidra til at parker, idrettsarenaer og offentlige rom kan benyttes til scenekunst.
- Teste ut ordning med oppdragsfinansiering for utøvere, og videreføre konsertstøtteordninger, med særlig fokus på et tilbud for barn og unge.
- Støtte filmfestivaler, alternative filmscener, produksjonsmiljøet i Oslo og bistå Oslo Filmfond.
- Videreføre lokal pressestøtte.
- Gi barn og unge gratis inngang på kommunens museer.

- 1096 • Åpne Middelalderparken og utvikle Middelalderbyen til historieformidling av Oslos
1097 historie.
1098 • Ivareta kulturelt samarbeid med byens tros- og livssynsamfunn
1099

1100 **Styrke bibliotekene**

1101 Bibliotekene skal sikre innbyggerne gratis tilgang til kunnskap og kultur. Vi vil styrke
1102 bibliotekenes rolle både som kunnskapsformidler og kulturformidler. Bibliotekene skal
1103 bidra til å skape leselyst og leseglede, og gjennom det også språkinteresse og
1104 språkkunnskap. Bibliotekene skal også fungere som litteraturhus, arena for
1105 kulturformidling, debatt og samtale og som viktige møteplasser for folk i byen og i
1106 nærmiljøet. Bibliotek planlegges som en del av områdeutviklingen, eksempelvis på Hoff
1107 og Mortensrud.

1108

1109 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1110 • Sikre godt et godt bibliotektilbud for Oslos innbyggere, og ivareta bibliotekenes
1111 funksjon som kunnskaps- og kulturformidler, og som møteplass og arena for
1112 demokratibygging og folkeopplysning.
1113 • Utvikle og modernisere bibliotekene som litteraturhus og som kulturformidler.
1114 • Videreutvikle bibliotekenes barne- og ungdomstilbud.
1115 • Sørge for at alle lokalbibliotek blir mer åpne og har selvbetjent tilgang med
1116 Oslonøkkelen.

1117 **Kulturskolen**

1118 Oslos kulturskoler er viktige undervisningssteder, ressursentre og fristed for Oslos barn
1119 og unge. Vi vil gi barn og ungdom over hele byen mulighet til å dele, oppleve og skape.
1120 Kulturskolene er viktige læringsarenaer for samhold, identitet og mangfold, og vi vil sørge
1121 for at det gis et godt pedagogisk tilbud med stort uttryksmangfold i kulturskolen.
1122 Utviklingen av fremtidens kulturskole er helt avhengig av kompetente og godt forberedte
1123 kulturskolelærere.

1124

1125 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1126 • Opprette 5000 flere plasser i kulturskolen, og senke tersklene for deltakelse ved å
1127 tilby flere gratisaktiviteter.
1128 • Styrke mangfolds- og inkluderings tiltak der kulturskolene samarbeider med andre,
1129 for å få barn og unge inn i kulturskolens aktiviteter og fellesskap.
1130 • Utvikle et enda sterkere samarbeid mellom kulturskolen og
1131 utdanningsinstitusjonene, for å styrke kompetanse, praksis, pedagogisk tilbud og
1132 rekruttering.
1133 • Utvide og styrke kulturskoletilbudet i Aktivitetsskolen (AKS).
1134 • Sørge for å bygge nye kulturstasjoner på Voldsløkka, Mortensrud og Trosterud, og
1135 vurdere å opprette kulturstasjoner i flere områder i byen.

1136 **Frivilligheten**

1137 Frivilligheten er en av samfunnets viktige bærebjelker, skaper fellesskap og tilhørighet,
1138 motarbeider isolasjon og ensomhet, og ivaretar et mangfold av tilbud og aktiviteter innen
1139 alle samfunnsområder. Vi vil styrke frivillighetssentralene, øke frivillighetsmidler og sørge
1140 for at bydelene har frivillighetskoordinator.

1141 Oslo kommune skal være en aktiv medspiller og god samarbeidspartner for frivillige
1142 organisasjoner. Vi vil tilrettelegge for økt frivillig aktivitet, sikre større forutsigbarhet, og
1143 gjøre det enklere for frivilligheten å låne lokaler.

1144 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1145 • Støtte opp under frivillige organisasjoner som bidrar til å redusere forskjeller.
- 1146 • Tilrettelegge for at frivilligheten i Oslo gis gode muligheter for tilskuddsordninger
- 1147 og driftsstøtte.
- 1148 • Gi bedre oversikt over støtteordninger, forenkle søkeprosesser, søknadsskjemaer
- 1149 og rapportering for frivillige aktører som søker kommunale støtteordninger.
- 1150 • Gjøre det enklere for frivillige organisasjoner å få låne og leie egnede kommunale
- 1151 lokaler. Barne- og ungdomsorganisasjoner skal få låne lokaler gratis.
- 1152 • Bruke den årlige Frivillighetskonferansen til å styrke samarbeidet mellom
- 1153 kommunale aktører og frivilligheten.

Idrett

1154
1155 Alle som bor i Oslo, skal ha like muligheter til å delta i idrettsaktiviteter. Idretten bidrar til
1156 sosial utjevning, likestilling, deltakelse og inkludering, og vi skal sørge for at idretten har
1157 gode rammebetingelser i hele byen. Barn og unge og mennesker med
1158 funksjonsnedsettelser skal ha tilgang til et godt idrettstilbud. Derfor støtter vi opp om både
1159 barne- og ungdomsidretten og paraidretten.

1160
1161 God tilgang til flerbrukshaller og idretts- og badeanlegg skal sikres. Vi vil rehabilitere og
1162 bygge nye anlegg, og planlegge et nytt offentlig bad i Oslo vest. Det skal bygges ny
1163 kunstisbane på Valle Hovin, ny ishall på Løren og nye idrettsparker på Voldsløkka og
1164 Mortensrud.

1165
1166 Vi vil styrke samarbeidet med den organiserte idretten, og også tilrettelegge for at det gis
1167 gode idrettstilbud til de som deltar i uorganisert idrett. Oslo kommune skal fortsette å
1168 støtte opp under de viktigste idrettsarrangementene i byen vår, som Norway Cup. Det skal
1169 også stilles krav til at alle idrettsarrangement som får kommunal støtte skal følge det
1170 internasjonale antidopingregelverket til WADA.

1171
1172 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1173 • Samarbeide tett med Osloidretten for tiltak for at alle som vil, får delta i
- 1174 idrettsaktiviteter, uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn.
- 1175 • Fortsette satsingen på rehabilitering og bygging av nye idretts- og badeanlegg i
- 1176 Oslo med bakgrunn i Behovsplan for idrett og friluftsliv, og i samarbeid med Oslo
- 1177 Idrettskrets. Områder med særlig lav anleggsdekning skal prioriteres.
- 1178 • Sikre fortsatt gratis trening for barn og unge i kommunale anlegg, og prioritere
- 1179 treningstid og tilskudd til idrettslag som arbeider aktivt for inkludering og gir lavere
- 1180 treningsavgifter.
- 1181 • Sikre at utstyrsbibliotekene er åpne om kvelder og i ferier.
- 1182 • Inkludere e-sportstilbudet som en egen del av kommunens planer for idrett i Oslo.
- 1183 • Tilrettelegge for at toppidretten har gode forhold for trening og konkurranse.
- 1184 • Utvikle bedre miljøvennlig fyllmasse til kommunens kunstgressbaner, og bytte ut
- 1185 løsninger som har gitt redusert brukstid og økt skaderisiko. Gi idrettslag som driver
- 1186 «åpen hall»-konsepter for uorganisert idrett langsiktig og forutsigbar finansiering.
- 1187 • Bruke idretten som en arena for lederutvikling av frivillige trenere med mulighet for
- 1188 ansettelse i mindre idretter.
- 1189 • Jobbe for gode sanitærforhold i kommunens idrettsanlegg.

En mangfoldig, inkluderende og rasismefri by

Oslo Arbeiderparti er stolte over at befolkningen i byen vår består av over 200 nasjonaliteter. Det er mangfoldet av kulturer, språk og livssyn som gjør Oslo til den internasjonale og spennende byen den er. Oslo skal være en mangfoldig, inkluderende by, med plass til alle, uavhengig av kjønn og kjønnsidentitet, etnisk bakgrunn, seksuell orientering, tro og livssyn og funksjonsnedsettelse.

Alle former for diskriminering og hatefulle holdninger og handlinger skal bekjempes. Oslo skal være en rasismefri by, og vi vil øke kunnskap om rasisme og diskriminering i alle deler av kommunen. 1 av 4 forteller at de har blitt utsatt for rasisme i Oslo. Vi vil tilby hjelp og støtte for mennesker som utsettes for rasisme eller diskriminerende oppførsel, uavhengig av diskrimineringsgrunnlag. Alle innbyggere i Oslo skal føle seg trygge, og vi vil forebygge radikaliserings og ekstremisme.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Gi mer veiledning om hvor man kan henvende seg hvis man opplever rasisme og diskriminering i møte med kommunen
- Innføre en kvitteringsordning i politiet, som sikrer dokumentasjon for mennesker som er i kontakt med politiet.
- Styrke samarbeid med tros- og livssynssamfunn, og stille krav om representasjon og likestilling i styrene.
- Utarbeide en veileder om bruk av offentlige byrom og kommunale lokaler til arrangementer.
- Evaluere ordningen med minoritetsrådgivere i Osloskolen, og sørge for at alle elever har muligheten til å ta kontakt med tjenesten ved behov.
- Følge opp planen mot hatefulle ytringer med tilstrekkelig finansiering.
- Gi alle ungdomskoler i Oslo mulighet til å besøke Utøya.
- Støtte kompetansetiltak for å øke kunnskap om funksjonshemmedes levevilkår og samfunnsdeltagelse.
- Bistå bydelene med arbeidet i å navnsatte flere gater, torg og plasser etter kvinner.
- Utarbeide en handlingsplan for å ivareta og styrke Oslos samiske befolkning, samisk kultur og identitet og barnehage- og utdanningstilbud.
- Sikre at Oslo får et samisk navn.

Innvandring og integrering

Stadig større andel av verdens befolkning bor i et annet land og by enn de er født og oppvokst i – det er tilfellet også i Oslo. Innvandringen har bidratt til at Oslo er et mer mangfoldig samfunn, noe Oslo Arbeiderparti ser på som en styrke.

Vi vil at Oslo tar imot det antall flyktninger som nasjonale myndigheter ber om, og særlig tar imot flere LHBT+-flyktninger og flyktninger med funksjonsnedsettelser. Alle som kommer hit skal tas godt imot, og vi skal sørge for rask bosetting og iverksette integreringstiltak for nyankomne. Arbeid og språk er viktig for en vellykket integrering, og vi vil styrke tiltak som gir mennesker mulighet til å delta i arbeids- og samfunnsliv. Vi vil bygge en by som legger til rette for deltagelse og gode møteplasser.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Ruste Oslo kommune til å kunne ta imot flyktninger ved flyktningkriser.

- 1238 ● Styrke arbeidet med tverrfaglige team som koordinerer integrering av flyktninger,
1239 og sørge for god integrering, herunder unngå at mange nyankomne flyktninger
1240 bosettes i områder med store levekårsutfordringer.
- 1241 ● Sørge for at nyankomne flyktninger får tidlig informasjon på ulike språk om
1242 offentlige og frivillige tilbud og aktiviteter, og vurdere om noe kan utgjøre en del av
1243 introduksjonsprogrammet.
- 1244 ● Innføre en yrkesrettet opplæring i voksenopplæring og mentorprogram som sikrer
1245 at flere introduseres tidlig i arbeidslivet.
- 1246 ● Styrke undervisningen om psykisk helse i voksenopplæringen.
- 1247 ● Sørge for gratis fritidsaktiviteter for barn på mottak.
- 1248 ● Øke omfanget av gratis lavterskeltilbud, inkludert norskopplæring.
- 1249 ● Sikre papirløse migranter rett og tilgang til nødvendig helsehjelp og medisiner ,
1250 basert på helsefaglige vurderinger.
- 1251 ● Støtte og styrke frivillig engasjement, gjennom økonomiske støtteordninger og
1252 tilrettelegging, og ha tett samarbeid med privat engasjement som er knyttet til
1253 sosialt entreprenørskap.
- 1254 ● Benytte tolkefaglig kompetanse i anbudsprosesser for å sikre gode
1255 rammebetingelser for tolker, og for å sikre at kvalifiserte tolker benyttes i tråd med
1256 tolkeloven.
- 1257 ● Innføre språk som tilleggskompetanse i rekrutteringsprosesser.
- 1258 ● Satse på at nylig bosatte flyktninger tilbys «integreringsvenn» i bydelene.
- 1259 ● Styrke rådet for flerkulturelle minoriteter i Oslo.

Kjønns- og seksualitetsmangfold

Oslo skal være Norges regnbuehovedstad, der alle, uavhengig av seksuell orientering, kjønnsuttrykk, kjønnsidentitet og hvem man elsker, skal kunne leve frie og trygge liv. Hatefulle holdninger og handlinger skal motarbeides og forebygges. Vi vil styrke kunnskap i skolen og blant kommunens ansatte, og samarbeide tett med Oslo-politiet for å motarbeide hatkriminalitet og angrep på skeive. Særlig vil vi jobbe for å bedre levekår for transpersoner og mennesker med kjønnsinkongruens.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Utarbeide en ny og forpliktende handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold i Oslo med tilstrekkelig finansiering.
- Mennesker med kjønnsinkongruens skal motta et tilstrekkelig helse- og oppfølgingstilbud i Oslo. Utvikle helsestasjonen for kjønns- og seksualitetsmangfold (HKS) faglig og ved finansiering, og jobbe for å etablere HKS som nasjonalt kompetansesenter.
- Øke kompetansen i kjønns- og seksualitetsmangfold blant ansatte i Oslo kommune, og utarbeide veiledere og utdanningsopplegg i samarbeid med aktører på feltet.
- Styrke skeive, frivillige organisasjoner i Oslo
- Jobbe for mer forskning som gir kunnskap om levekårene til skeive barn og unge og skeive med minoritetsbakgrunn.
- Styrke Rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold.
- være positive til tiltak som felles husholdninger, bokollektiver og egne møteplasser for eldre lhbtqi-personer.
- At det skal opprettes et minnesmerke for alle som døde av aids

En tilgjengelig by

Oslo skal være en tilgjengelig by der alle skal få leve et aktivt og selvstendig liv, uavhengig av funksjonsevne. Tjenestetilbudet i Oslo skal være likeverdig, og vi vil legge til rette for bedre samarbeid mellom kommunenes tjenester og bydelene. For at Oslo skal bli lettere tilgjengelig for alle, vil vi ha fullt fokus på å gjennomføre Strategien om en universelt utformet by.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Øke medvirkning i tjenestetilbudet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, og jobbe for tjenester som er mer tilpasset den enkeltes behov.
- Sikre likebehandling av BPA på tvers av bydelene i Oslo.
- Sikre HC-parkeringsplasser i alle deler av Oslo, og bedre framkommelighet for blant annet drosjer, slik at eldre og funksjonshemmede kan bli kjørt helt fram.
- Vurdere en kategorisering av HC-kort, for å vise at noen har rett til av- og påstigning.
- Opprettholde dagens regelverk for el-kjøretøy for å sikre framkommelighet i byrommet.
- Sikre universell utforming av byrom ved nybygg og endringer av eksisterende bygg.
- Styrke rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse og bydelsrådene.
- sikre trygg, stabil og forutsigbar tt-tjeneste

En trygg by

Beredskap

Oslo skal være en by som er forberedt på kriser, og som kan takle at en krise ikke er lik den forrige. De fire siste årene har Oslo håndtert koronapandemien, flyktningssituasjon og energikrise som følge av krig i Europa. Samtidig skjer klimaendringene stadig raskere og truer både infrastruktur, bygninger og jordsmonn.

Beredskapsarbeidet må være en del av det arbeidet kommunen gjør hver dag. Byrådet i Oslo har gjennomført viktig arbeid for å styrke beredskapen i byen, blant annet å bedre organiseringen av beredskapsarbeidet, satse på IKT og IKT-beredskap, og starte utbyggingen av reservevannforsyningen fra Holsfjorden.

Oslo kommunes beredskap henger tett sammen med nabokommunenes beredskap. Økt samarbeid mellom de sentrale beredskapsaktørene i området vil kunne styrke den samlede beredskapen og føre til en bedre byrdefordeling.

Oslo kommune må ta i bruk de mulighetene digital teknologi gir til å styrke beredskapen. Men med økt bruk av digitale verktøy, øker vår digitale sårbarhet. Oslo kommune må sikre trygg drift av kommunens tjenester, slik at de på en tillitvekkende måte kan håndtere informasjon fra innbyggerne.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Sørge for at hele kommunen har beredskap som en naturlig og integrert del av sitt arbeid.
- Skaffe oversikt over byens tilfluktsrom og sørge for å regulere inn nye ved behov
- Fortsette utbyggingen av ny reservevannforsyning til Oslo.
- Får satt i gang arbeidet med utbygging av en ny hovedbrannstasjon, innenfor forsvarlige økonomiske rammer.

- 1333 • Styrke og videreutvikle beredskapssamarbeidet med kommunene i Oslo-regionen,
1334 med mål om å styrke beredskapen og få en bedre byrdefordeling med
1335 nabokommunene.
- 1336 • Bruke digitale løsninger for å styrke og effektivisere beredskapen.

1337 Forebygge og bekjempe kriminalitet

1338 Oslo er en trygg by sammenliknet med mange europeiske hovedsteder. Likevel er det
1339 noen som opplever økt utrygghet. For å skape økt trygghet, vil vi bygge Oslo til å være en
1340 by med liv og aktivitet mellom husene og lys i gatene.

1341
1342 Det viktigste vi gjør for å forhindre kriminalitet, er å forebygge at den skjer. Kriminalitet
1343 oppstår ofte sammen med dårlige levekår og utenforskap. Å bygge et sterkt fellesskap
1344 med gode velferdstilbud som utjevner levekårsforskjeller og forhindrer utenforskap er
1345 kriminalitetsforebyggende. Tidlig innsats for å forebygge at Oslos yngste innbyggere
1346 begår kriminalitet og blir rekruttert til kriminelle gjenger skal prioriteres. Vi vil satse på
1347 SaLTo- samarbeidet, styrke samarbeidet i Politirådet, iverksette tiltak for å få folk ut av
1348 kriminalitet og gi personer som har begått kriminalitet tettere oppfølging når de vender
1349 tilbake til samfunnet.

1350
1351 Vi trenger mer synlig og tilstedeværende politi som svarer ut byens utfordringer og som
1352 gjennom tilstedeværelse forhindrer kriminalitet og bygger tillit med befolkningen. Vi vil
1353 jobbe sammen med staten for at Oslo-politiet gis nødvendige ressurser til å bekjempe og
1354 oppklare kriminalitet.

1355
1356 Oslo skal ha et nytt fengsel på Grønland. Kvinnefengslet på Bredtvet skal pusses opp og
1357 gi innsatte bedre soningsforhold. Vi vil styrke Oslo kommunes arbeid i rehabiliteringen av
1358 fengslene og tilbakeføringsarbeidet.

1359
1360 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1361 • Bygge en sterk tverrfaglig oppfølging både av unge som begår kriminalitet og unge
1362 som er i fare for å bli involvert i kriminalitet, der SaLTO-koordinatorer, utekontakter,
1363 de kommunale velferdstjenestene, skole og politi samarbeider med ungdommene
1364 og deres familier.
- 1365 • Gjennomføre Exin Oslo, Oslo kommunes avhopperprogram, i alle bydeler for å
1366 hjelpe de som begår (alvorlig) kriminalitet ut av kriminaliteten
- 1367 • Styrke samarbeidet mellom staten, kommunene og bydelene i det
1368 kriminalitetsforebyggende arbeidet
- 1369 • Støtte og styrke forebyggende tiltak,
- 1370 • Styrke samarbeidet med politiet for å bekjempe ungdoms- og gjengkriminalitet.
- 1371 • Ha et tilstedeværende nærpolti som må ha nok ressurser og sterk lokal forankring,
1372 særlig i områder med relativ høy kriminalitet og levekårsutfordringer.
- 1373 • Være en aktiv pådriver for et sterkere samarbeid mellom aktørene i
1374 tilbakeføringsarbeidet, for å forhindre tilbakefall til kriminalitet.

1376 Frihet fra vold i nære relasjoner og overgrep

1377 Vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet, og vi vil sette bekjempelse av vold, overgrep
1378 og undertrykkelse enda tydeligere på dagsorden. Økt kompetanse og samarbeid mellom
1379 de kommunale tjenestene, frivilligheten og politiet skal prioriteres.

1380
1381 Vi vil styrke innsatsen for å forebygge vold i nære relasjoner og overgrep mot barn.
1382 Barneheten og skolen er viktige for å forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn og

1383 unge, og vi vil gi bedre opplæring til barn og unge og øke kompetansen til ansatte i
1384 førstelinjetjenesten.

1385

1386 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1387 • Styrke Oslo kommunes helhetlige arbeid for å forebygge vold i nære relasjoner og
1388 overgrep.
- 1389 • Heve kompetansen om vold, overgrep og omsorgssvikt blant ansatte som arbeider
1390 med barn, øke kunnskap om avvergingsplikten og sørge for at barnevernet
1391 anmelder flere kriminelle forhold.
- 1392 • Gi barn opplæring i hva overgrep er og hvordan de kan si fra.
- 1393 • Utvikle en handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.
- 1394 • Fortsette å prioritere tiltak som forebygger negativ sosial kontroll.
- 1395 • Gi voldsutsatte gode hjelpetilbud, og både akutte tilbud som sosial ambulant
1396 akuttjeneste, Oslo krisesenter, Alternativ til Vold og langsiktige oppfølgingstiltak
1397 skal styrkes.
- 1398 • Gi bedre beskyttelse og oppfølging av ofre for menneskehandel, og utvikle en
1399 oppdatert handlingsplan mot menneskehandel i Oslo kommune.

1400 En bedre kommune

1401 I vårt Oslo skal tjenestene alltid ta utgangspunkt i hva som er best for innbyggerne.
1402 Kommunen skal være serviceinnstilt og fleksibel med tjenester av høy kvalitet, og
1403 informasjon fra kommunen skal være lett å forstå med et klart språk. Arbeids- og
1404 næringslivet skal oppleve kommunen som en effektiv samarbeidspartner.

1405

1406 I Oslo skal alle ha lik tilgang til velferdstjenester av høy kvalitet, uavhengig av økonomisk
1407 bakgrunn. Det forutsetter blant annet en god bydelsøkonomi. På kjerneområder som helse,
1408 skole og eldreomsorg skal det være gode offentlige tilbud som omfatter alle. Disse skal
1409 ikke privatiseres eller kommersialiseres. Arbeiderpartiet ønsker ikke anbudsprosesser der
1410 det konkurreres på ansattes lønns- og arbeidsvilkår.

1411

1412 Tillit skal være et bærende prinsipp for styring og ledelse i kommunen og skal gi rom for
1413 faglighet, ledelse og kreativitet. Oslo kommune skal benytte sin størrelse og kompetanse
1414 til å utvikle fag og nye kommunale tjenester. Ytringsfriheten er viktig grunnstein i vårt
1415 demokrati, og den er like gjeldende for alle ansatte i Oslo kommune som andre. Oslo skal
1416 samarbeide og lære av andre kommuner, og der det er naturlig med private og ideelle
1417 aktører som kan bedre de offentlige tjenestene. Kommunen skal samarbeide på tvers av
1418 etater, og tjenestetilbud skal være tilpasset lokale behov i den enkelte bydel der folk bor.

1419 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1420 • Sikre alle tilgang til velferdstjenester av høy kvalitet, uavhengig av økonomisk
1421 bakgrunn.
- 1422 • Si nei til privatisering eller konkurranseutsetting av grunnleggende
1423 velferdstjenester.
- 1424 • Sørge for at renovasjonstjenester fortsatt driftes i kommunal regi. At tillitsbasert
1425 styring og ledelse videreutvikles i kommunen, i samarbeid med tillitsvalgte.
- 1426 • Å vurdere å utfase innleie av renholdere i Osloskolen, og ta tilbake renholderne i
1427 egen regi
- 1428 • Ha god brukervedvirkning i alle kommunens tjenester.
- 1429 • Redusere omfanget av rapportering og mål- og resultatstyring.

- 1430 • Videreutvikle bydelene som lokaldemokratisk arena.
- 1431 • Sette av ekstra midler til bydelene for å løse mindre lokale utfordringer.

1432 Trygg økonomi og aktivt eierskap

1433 De neste årene vil Oslo ha en voksende og aldrende befolkning som krever godt utbygde
 1434 tjenester og store investeringer. Å sikre en trygg økonomi til dette må gjøres gjennom en
 1435 effektiv forvaltning av tjenestene, inntekter fra kommunens selskaper og å sikre
 1436 skatteinntekter til det beste for fellesskapet.

1437
 1438 Oslo kommune skal være en langsiktig eier som bidrar til selskapenes lønnsomhet og
 1439 utvikling. Oslo Arbeiderparti vil at våre kommunale selskaper skal bidra til å fremme
 1440 fellesskapets interesser knyttet til klima og bærekraft, gode lønns- og arbeidsvilkår, økt
 1441 verdiskaping og flere arbeidsplasser. Der kommunen er majoritetseier vil vi stille krav om
 1442 at selskapene setter vitenskapsbaserte natur- og klimamål, slik statens selskaper må.
 1443 Oslo Arbeiderparti mener man best sikrer norske kraftverdier for fremtidige generasjoner
 1444 gjennom et offentlig eierskap. Derfor har Oslo Arbeiderparti i byråd tatt tilbake eierskapet
 1445 til Hafslund ECO. Selskapene må ha kapasitet til å gjennomføre oppgraderinger av egne
 1446 anlegg og være med på utviklingen av fornybare.

1447
 1448 De kommunale eiendomsforetakene skal drives slik at de har økonomi til å utføre viktige
 1449 oppgaver på vegne av fellesskapet. Foretakene må være i stand til både å bygge nye
 1450 boliger, idrett- og kulturbygg og institusjoner samtidig som vedlikehold av byggene
 1451 prioriteres.

1452
 1453 Foretakene og kommunens etater investerer for milliarder hvert år. Innkjøpsmakten skal
 1454 bidra til innovasjon og utvikling av miljøvennlige løsninger og anstendige lønns- og
 1455 arbeidsforhold.

1456
 1457 Den moderate eiendomsskatten i Oslo reduserer sosiale og økonomiske forskjeller, og er
 1458 en forutsetning for den gjennomførte økningen i kvalitet og omfang av kommunale
 1459 tjenester. Oslo Arbeiderparti vil videreføre en moderat eiendomsskatt på nåværende nivå.

1460 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1461 • Utøve et aktivt og profesjonelt eierskap med mål om å sikre fellesskapet større
- 1462 inntekter og sette selskapene i stand til å utvikle seg videre.
- 1463 • Bruke eierskapet til å nå politiske målsettinger innen klima- og bærekraft, gode
- 1464 lønns- og arbeidsvilkår, økt verdiskaping og flere arbeidsplasser.
- 1465 • Jobbe opp mot staten for å sørge for forutsigbare rammebetingelser og et
- 1466 skattenivå som ikke er til hinder for nye investeringer og det grønne skiftet.
- 1467 • Føre en lederlønnspolitik i selskaper med kommunen som hel- eller deleier og i
- 1468 Oslo kommune som er basert på moderasjon, uten bonuser.
- 1469 • Beholde og utvikle eierskapet i strategisk viktige selskaper som Hafslund Eco,
- 1470 Sporveien og Ruter.
- 1471 • Videreutvikle Oslomodellen for å sikre et anstendig arbeidsmarked.
- 1472 • Skjerpe miljøkrav i kommunale anskaffelser, og vekte klima og miljø med minst 30
- 1473 prosent og høyere der det er relevant
- 1474 • Videreføre en moderat eiendomsskatt.
- 1475

1476 Demokrati og medvirkning

1477 Deltakelse i valg er grunnmuren i demokratiet. Valgdeltakelsen i Oslo varierer i stor grad
 1478 mellom delbydeler. God innbygggermedvirkning er nødvendig for å gjøre Oslo enda bedre.

Folks innflytelse for å delta i demokratiet skjer i første rekke gjennom deltakelse i politiske partier, organisasjoner, organiserte aksjoner og gjennom ulike former for partssamarbeid med kommunen. Det er nødvendig å styrke slike strukturer for å skape tillit og oppslutning rundt demokratiet.

Oslo Arbeiderparti ønsker å øke valgdeltakelsen gjennom å erstatte en av to valgdager med et omfattende forhåndstemmeopplegg som inkluderer mobile forhåndsstemmebusser og et høyt antall forhåndstemmelokaler i hele byen.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Jobbe for økt medvirkning, bedre representasjon og utjevning av ulikheter i deltakelse.
- Sikre at alle møter i folkevalgte organer er åpne og tilgjengelige for alle.
- Sørge for at valglokaler og informasjon om valg er universelt utformet og tilstrekkelig tilgjengeliggjort i områder med lav valgdeltakelse.
- Avvikle ordningen med to-dagers valg i Oslo og erstatte søndagen som valgdag med et mer omfattende forhåndsstemmeopplegg.

Digitalisering

Digital teknologi gir nye muligheter til å løse kommunens samfunnsoppdrag bedre. Ved bruk av data og ny teknologi kan vi både gi bedre skreddersydde og sømløse tjenester og utvikle nye, samt og frigjøre flere hender og hoder til barnehage, skole og pleie. Gjennom brukerorientert tjenesteutvikling skal vi unngå at tjenestene forutsetter digital kunnskap for å få velferdstjenestene du har krav på.

I en digital økonomi skapes verdier på nye måter, blant annet gjennom store mengder data vi skaper. Oslo Arbeiderparti vil at kommunen skal innhente og bruke data for å sikre kunnskapsbaserte beslutningsprosesser og i samarbeid med næringslivet, forskningsmiljøer og andre offentlige og ideelle instanser bidra til innovasjon og utvikling av innbyggertjenester.

Kommunen har mye data som næringslivet og forskningen kan bruke til å skape verdier og ny kunnskap.. Oslo Arbeiderparti vil gjøre dataene tilgjengelige, og vil at kommunen skal være ledende i regelverksutvikling og bidra for å fjerne unødvendige hindre for deling. Dette skal gjøres uten å krenke personvernet.

Byrådet arbeider med å heve den digitale kompetansen i kommunen, blant annet gjennom etableringen av digitaliseringsetaten, Oslo Origo. Oslo Arbeiderparti vil styrke arbeidet gjennom en ny kompetansestrategi som sikrer alle ledere og ansatte god nok IKT-kompetanse til å utvikle de ulike delene av kommunen videre.

Samtidig som vi tar i bruk mer digital teknologi øker vår digitale sårbarhet. Oslo Arbeiderparti vil sørge for at kommunen parallelt utvikler sterkere cyber sikkerhet og beredskap for å kunne håndtere økt digital sårbarhet.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Bruke data til å utvikle kommunens tjenester og ta i bruk ny teknologi for å gi tjenester av bedre kvalitet og på en mer effektiv og bærekraftig måte.
- Sikre at alle innbyggere skal ha mulighet til å bruke og motta offentlige tjenester, uavhengig av digitalt kunnskapsnivå og tilgang til ny teknologi.

- 1528 • Fortsette å bygge opp Oslo Origo på digitalisering med mål om å integrere den
- 1529 digitale fagkompetansen i de øvrige etatene.
- 1530 • Legge til rette for og endrede arbeidsformer som følge av den økende
- 1531 digitaliseringen.
- 1532 • Utvikle en kompetansestrategi for IKT rettet mot ledere og ansatte.
- 1533 • Legge til rette for deling av data innenfor personvernregelverket, for å sikre bedre
- 1534 og helhetlige velferdstjenester, og legge til rette for næringsutvikling, verdiskaping
- 1535 og annen samfunnsnytte.
- 1536 • Styrke arbeidet med datasikkerhet.
- 1537 • Bidra til utvikling og bruk av åpen kildekode sammen med andre virksomheter i
- 1538 offentlig sektor, frivilligheten og næringslivet.
- 1539 • Styrke digitaliseringsarbeidet i Oslo byarkiv og gjøre det lett å få innsyn.
- 1540 • Digitale undervisningsressurser og verktøy i skolen skal ha universell utforming.

1541 Oslo i verden

1542 Oslo er en liten, men viktig, by i verdenssammenheng. Vi har en ambisiøs klimastrategi og

1543 lanserte verdens første klimabudsjett i 2016. Flere storbyer ønsker å lære av vår

1544 klimasatsning. Oslo Arbeiderparti mener at arbeidet vi gjør lokalt har påvirkningskraft

1545 internasjonalt og vi er oss vårt ansvar bevisst. Derfor skal Oslo fortsette å ta en rolle i

1546 organisasjoner for samarbeid mellom de største og mest innovative byene i verden som

1547 C-40 og EuroCities.

1548

1549 Oslo skal være en internasjonal fredsbby. Utdelingen av Nobels fredspris har satt oss på

1550 kartet, og vi skal stille opp som vertskap for å diskutere fredelige løsninger på voldelige

1551 konflikter. Oslo Arbeiderparti mener at vi skal støtte opp under

1552 menneskerettighetsaktivister og at Oslo skal være en trygg havn for mennesker på flukt,

1553 og vil fortsette å bruke Oslos signalbygg til å vise internasjonal solidaritet.

1554

1555 Oslo Arbeiderparti vil:

- 1556 • Markedsføre og posisjonere Oslo internasjonalt som en klimahovedstad og ta en
- 1557 aktiv rolle i C-40 og EuroCities..
- 1558 • Videreutvikle samarbeidet med Nobelinstituttet, Nobels fredssenter og
- 1559 universitetene for å styrke Oslos posisjon som internasjonal fredsbby med mål om
- 1560 at flere FN-organisasjoner etablerer seg i byen.
- 1561 • Ta initiativ til et samarbeid mellom finansmiljøet, staten og Oslo kommune om å
- 1562 gjøre Oslo til et sentrum for bærekraftig kapitalforvaltning.
- 1563 • Fortsette å være en friby for forfulgte forfattere og utrede muligheten for å opprette
- 1564 en liknende ordning for menneskerettighetsforkjempere.
- 1565 • Jobbe for bedre jernbane til Göteborg og Stockholm
- 1566 • Fortsette samarbeidet om initiativet Mayors for Peace.